

**Diagnoza
lokalnych zasobów
i potrzeb w zakresie usług
społecznych dla powiatu
radomskiego**

Mazowsze.
serce Polski

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

„Projekt „Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”

Łączymy

Aktywizujemy

Wspieramy

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

- 00-844 Warszawa, ul. Grzybowska 80/82
- tel. 22 376 85 00, e-mail: mcps@mcps.com.pl
- www.mcps.com.pl

Dokument wytworzono w okresie wrzesień 2024 – maj 2025 r.

Opracowanie: IBC Advisory Spółka Akcyjna oraz Centrum Badań Marketingowych Indicator Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

Wykaz używanych pojęć i skrótów	5
Wprowadzenie.....	7
Najważniejsze wnioski	9
I. Demografia	9
II. Sytuacja gospodarcza powiatu	9
III. Lokalne zasoby usług społecznych	9
IV. Pomoc społeczna	10
V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w powiecie radomskim w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	10
VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w powiecie radomskim w świetle danych zastanych i badań ankietowych	11
VII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w powiecie radomskim w świetle danych zastanych i badań ankietowych	13
VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w powiecie radomskim w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	14
IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w powiecie radomskim w świetle danych zastanych i badań ankietowych	15
X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w powiecie radomskim w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	16
Rozdział I Diagnoza lokalnych zasobów powiatu radomskiego w zakresie usług społecznych w świetle analizy danych zastanych	18
I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej	18
II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych	19
III. Analiza świadczonych usług społecznych	26
Rozdział II Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego mieszkańców powiatu radomskiego	34
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej	34
II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów.....	36
Rozdział III Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego instytucji świadczących usługi społeczne w powiecie radomskim.....	59
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej	59
II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w powiecie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	61
III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych	63
IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w powiecie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji	65

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)	68
VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie powiatu	69
Spis tabel	71
Spis wykresów	72

WYKAZ UŻYWANYCH POJĘĆ I SKRÓTÓW

CAPI –wywiad bezpośredni (ang. Computer Assisted Personal Interview).

CAWI – Computer Assisted Web Interview, ankieta online.

CATI – wywiad telefoniczny (ang. Computer-Assisted Telephone Interviewing).

CUS – Centrum Usług Społecznych.

Deinstytucjonalizacja (DI) - rozumiana nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania.

Diagnoza – Diagnoza lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych na Mazowszu.

DPS – Dom Pomocy Społecznej.

EFS – Europejski Fundusz Społeczny.

Gmina - podstawowa jednostka samorządu terytorialnego w Polsce, odpowiedzialna za lokalne sprawy publiczne. Jest najmniejszym szczeblem administracji publicznej, obejmującym obszar jednej lub kilku miejscowości.

GUS – Główny Urząd Statystyczny.

JOPS – Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej.

LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych.

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.

NSP – Narodowy Spis Powszechny.

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej.

Osoba w wieku poprodukcyjnym – zaczyna się po 60 roku życia dla kobiet i po 65 roku życia dla mężczyzn, zgodnie z ustawowym wiekiem emerytalnym.

Osoba w wieku produkcyjnym – przedział wiekowy obejmuje osoby od 18 do 60 lat dla kobiet i od 18 do 65 lat dla mężczyzn.

Osoba w wieku przedprodukcyjnym – osoba, która jeszcze nie osiągnęła wieku, w którym może podjąć pracę zawodową i w związku z tym nie uczestniczy w rynku pracy.

OZPS – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Przemoc domowa – formy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej lub emocjonalnej agresji stosowanej w relacjach rodzinnych lub bliskich, gdzie jedna osoba lub grupa osób sprawuje kontrolę nad inną.

Przyrost naturalny – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na danym obszarze w określonym czasie, zazwyczaj w ciągu roku. Jest jednym z podstawowych wskaźników demograficznych służących do oceny czy populacja danego kraju lub regionu rośnie, maleje, czy pozostaje na stabilnym poziomie.

REGON – Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej.

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy.

Usługi społeczne – działania i programy realizowane przez państwo, samorządy lokalne lub organizacje pozarządowe, mające na celu wspieranie dobrostanu społecznego i zaspokajanie podstawowych potrzeb obywateli. Ich głównym celem jest pomoc osobom, które z różnych powodów (np. ekonomicznych, zdrowotnych, społecznych) nie są w stanie samodzielnie zadbać o siebie lub poprawić swojej sytuacji życiowej.

WPROWADZENIE

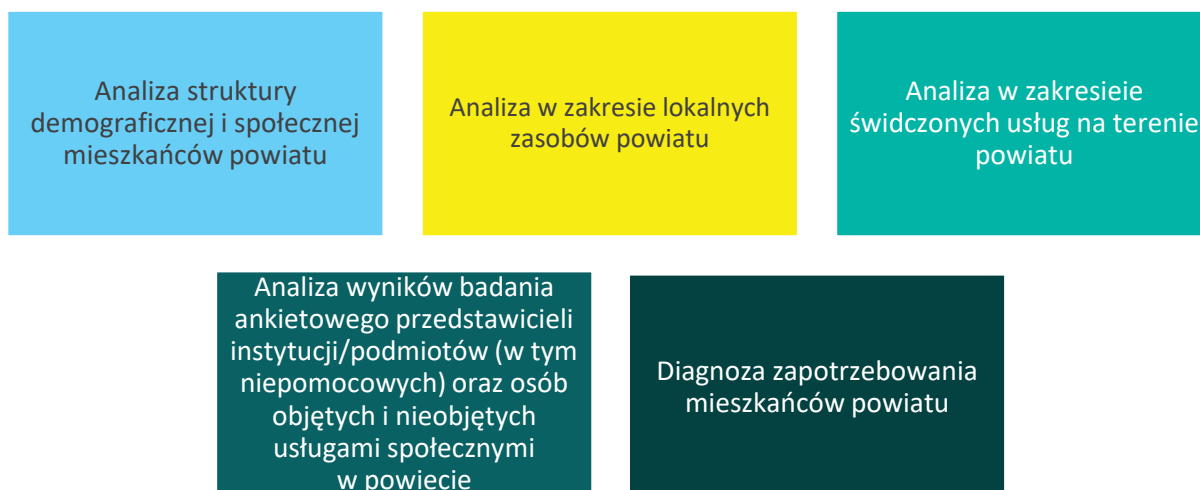
Organizowanie usług społecznych, obok polityki zabezpieczenia dochodu są współcześnie najważniejszym komponentem polityk publicznych państwa w zakresie realizowanej polityki społecznej. Stanowią one odpowiedź na wyzwania społeczne i powiązane są z potrzebami wynikającymi z takich procesów jak: zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa, zmiany w strukturze rodzin, przeobrażenia rynku pracy, wzrost liczby osób o szczególnych potrzebach i z niepełnosprawnością, ryzyka socjalne, kryzysy personalne i rodzinne, a także zapotrzebowanie na kompetencje i kwalifikacje.

W jednostkach samorządu terytorialnego rozwój usług społecznych, powinien wspierać proces deinstytucjonalizacji rozumiany nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki całodobowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania. Zmiany w zakresie DI będą następowały w pierwszej kolejności poprzez uruchamianie nowych usług i nowych miejsc świadczenia usług w tzw. środowisku, tak by zapełnić obecnie istniejącą lukę pomiędzy opieką domową a instytucjonalną opieką całodobową.

Aby sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem usług społecznych i deinstytucjonalizacji na poziomie gmin i powiatów, niezbędne jest przygotowanie Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych (LPDI). Jednym z elementów LPDI jest dokonanie pogłębionej diagnozy stanu istniejącego i potrzeb społeczności lokalnej co do zakresu oraz form funkcjonowania i rozwoju usług społecznych.

Dlatego też głównym celem „Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych w województwie mazowieckim” (zwanej dalej Diagnozą) jest kompleksowa ocena stanu i potrzeb sektora usług społecznych w gminach i powiatach Mazowsza. Diagnoza zawiera analizę obecnych zasobów oraz ocenę potrzeb mieszkańców województwa, szczególnie w kontekście opieki nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, bezdomnymi, w kryzysie zdrowia psychicznego oraz dla rodzin z dziećmi w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami. Niniejszy dokument stanowi raport częściowy z Diagnozy i dotyczy powiatu radomskiego. Diagnoza składała się z 5 głównych komponentów badawczych. Tworzą one pełny obraz sytuacji w zakresie zasobów i potrzeb sektora usług społecznych w powiecie radomskim oraz przedstawiają analizę zasobów i potrzeb kadrowych instytucji w tej jednostce samorządu terytorialnego.

Rysunek 1. Komponenty badawcze diagnozy.

Źródło: Opracowanie własne IBC.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

I. Demografia

Powiat radomski zamieszkiwało na koniec 2023 roku 151 331 osób, z czego 76 337 stanowiły kobiety, a 74 994 mężczyźni. Spośród ogółu ludności, 31 357 mieszkańców to osoby w wieku przedprodukcyjnym, 89 506 mieszkańców to osoby w wieku produkcyjnym, zaś 30 468 mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym.

II. Sytuacja gospodarcza powiatu

Z uzyskanych danych dotyczących sytuacji gospodarczej powiatu wynika, że jego dochody per capita były niższe od średniej wojewódzkiej. Liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych była niższa od wskaźnika dla województwa.

III. Lokalne zasoby usług społecznych

W powiecie radomskim funkcjonowały podmioty ekonomii społecznej, które wspierały lokalną społeczność i rozwój inicjatyw społeczno-gospodarczych. Dominowały organizacje pozarządowe, których liczba wynosiła 381, co stanowiło największą grupę w tej kategorii. Na terenie powiatu funkcjonowało również 158 Kół Gospodyń Wiejskich, centrum integracji społecznej, spółdzielnia pracy, warsztaty terapii zajęciowej, spółdzielnie socjalne.

W powiecie radomskim funkcjonowało 20 jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w tym: 1 PCPR, 13 OPS, 4 DPS, 2 ŚDS. Na terenie powiatu działały także lokalne i powiatowe placówki wsparcia takie jak: Dzielne domy senior+, Kluby senior+, uniwersytety trzeciego wieku, placówki opiekuńczo-wychowawcze, świetlice środowiskowe, placówka specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, ośrodek interwencji kryzysowej, schronisko dla bezdomnych.

W przypadku placówek niepomocowych w powiecie funkcjonowało na koniec 2023 roku: 13 bibliotek, placówki służby zdrowia, 7 ośrodków kultury, 2 ośrodki sportu i muzeum regionalne.

W 2023 roku gminy powiatu radomskiego dysponowały 589 mieszkaniami komunalnymi, w tym 80 mieszkaniami socjalnymi. W ciągu roku złożono 57 wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego, a na mieszkanie socjalne oczekiwało 28 osób.

W ramach projektów gminy oferowały także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej, asystentury osobistej oraz usługę opaski bezpieczeństwa dla seniorów.

IV. Pomoc społeczna

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez ośrodki pomocy społecznej w powiecie radomskim pokazuje, że dominującą formą wsparcia były świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie skorzystało 1 998 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymało 1 446 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwały w przeważającej części mężczyźni i osoby w wieku produkcyjnym.

Wśród pięciu głównych powodów przyznawania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej w powiecie radomskim w 2023 roku należy wymienić:

- bezrobocie, które dotknęło 1 028 rodzin
- niepełnosprawność, która wystąpiła u 900 rodzin
- długotrwałą lub ciężką chorobę, która dotyczyła 817 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, która dotyczyła 335 rodzin, w tym 192 rodzin niepełnych oraz 82 rodzin wielodzietnych

W 2023 roku ośrodki pomocy społecznej z powiatu radomskiego przeprowadziły 3 553 wywiady środowiskowe, którymi objęto 2 851 rodzin, liczących łącznie 6 554 osoby. Praca socjalna została skierowana do 1 729 rodzin, w których znajdowały się łącznie 3 894 osoby. W tym samym roku zawarto 70 kontraktów socjalnych.

V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w powiecie radomskim w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Na terenie powiatu liczba osób starszych w 2023 r. wynosiła 30 468, co stanowiło 20,13% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objętych zostało 395 rodzin spośród osób starszych, z czego 233 było jednoosobowych. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 650 członków tych rodzin, co stanowiło 0,43% ogółu mieszkańców powiatu.

W gminach powiatu radomskiego usługi opiekuńcze świadczone dla 250 osób na łączną kwotę 1 507 562 zł.

Na terenie powiatu radomskiego funkcjonowały placówki wsparcia dla osób starszych i były to:

- dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych prowadzony przez organizację pozarządową zapewniający 49 miejsc
- Kluby seniora
- 7 Klubów senior+
- 2 uniwersytety trzeciego wieku.

W ramach projektów gminy oferowały także usługę społeczną dla osób starszych: usługę opaski bezpieczeństwa.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gminy powiatu radomskiego dobrze wspierają osoby starsze (36% beneficjentów usług społecznych, 38% niekorzystających z nich).

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców powiatu przeważa zdanie, że usługi oferowane przez gminy powiatu radomskiego osobom starszym są niewystarczające (36% beneficjentów usług społecznych, 29% niekorzystających z nich).

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gmin powiatu radomskiego jest trudne (45% beneficjentów usług społecznych, 33% niekorzystających z nich).

Z analizy formularzy badawczych wynika, że w gminach powiatu radomskiego najczęściej osoby starsze w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej).
- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców powiatu najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa).

VI. Charakterystyka usług społecznych dla **osób z niepełnosprawnościami** w powiecie radomskim w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według NSP w powiecie radomskim zamieszkiwało 17 159 osób z niepełnosprawnościami. W 2023 roku niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymało 900 rodzin zamieszkujących gminy powiatu radomskiego, w których żyło łącznie 1 581 osób. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano zasiłki okresowe dla 39 osób w kwocie 51 844 zł.

Z poziomu PCPR udzielono w 2023 r. następujących usług/dofinansowania:

- na pomoc w celu likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się 83 osobom na łączną kwotę 466 925 zł
- na turnusy rehabilitacyjne, w których wzięło udział 290 osób, łącznie 490 161 zł

- na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny dla 657 osób na łączną kwotę 1 627 965 zł
- w ramach programu „Aktywny samorząd” 164 świadczeń na łączną kwotę 1 145 516 zł dla 136 osób z niepełnosprawnościami
- 22 imprezy, w których wzięły udział 964 osoby z niepełnosprawnościami na kwotę 114 150 zł.

W powiecie radomskim w 2023 roku:

- na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych przeznaczono 866 600 zł
- na zespoły orzekania o niepełnosprawności wydano 1 700 992 zł
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wyniosły 8 439 956 zł.

W ramach projektów gminy oferowały także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej, asystentury.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gminy powiatu radomskiego dobrze wspierają osoby z niepełnosprawnościami (33% beneficjentów usług społecznych, 32% niekorzystających z nich).

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia, że usługi oferowane przez gminy powiatu radomskiego dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (38% beneficjentów usług społecznych, 31% niekorzystających z nich).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gmin powiatu radomskiego jest trudne (41% beneficjentów usług społecznych, 37% niekorzystających z nich).

Ankietowani uznali, że w ciągu ostatnich 3 lat w gminach powiatu radomskiego osoby z niepełnosprawnościami najczęściej korzystały z następujących usług:

- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- działań rehabilitacyjnych
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej).

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami.

VII. Charakterystyka usług społecznych dla **osób w kryzysie bezdomności** w powiecie radomskim w świetle danych zastanych i badań ankietowych

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 37 rodzinom, obejmującym 38 osób, co stanowiło 0,03% populacji. Świadczenia schronienia udzielono 17 osobom, na łączną kwotę 96 440 zł.

Na terenie powiatu funkcjonowała placówka wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności: schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi prowadzone przez organizację pozarządową zapewniające 40 miejsc.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że gminy powiatu radomskiego dobrze wspierają osoby w kryzysie bezdomności (24% beneficjentów usług społecznych, 23% niekorzystających z nich).

Ankietowani wskazali także, że usługi oferowane osobom w kryzysie bezdomności przez gminy powiatu radomskiego są niewystarczające (34% beneficjentów usług społecznych, 33% niekorzystających z nich).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gmin powiatu radomskiego jest trudne (41% beneficjentów usług społecznych, 38% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie bezdomności z terenu gmin powiatu radomskiego najczęściej korzystały z następujących usług:

- schronisk dla osób bezdomnych
- usług wspierających integrację społeczno-zawodową
- punktów pomocy doraźnej.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności to:

- punkty pomocy doraźnej (m.in. jadłodajnie, punkty wydawania żywności i odzieży, łaźnie, punkty poradnictwa)
- schroniska dla osób bezdomnych
- noclegownie, ogrzewalnie
- praca socjalna z osobami pozostającymi w kryzysie bezdomności.

VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w powiecie radomskim w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Analiza statystyk OPS w powiecie radomskim wskazała, że w 2023 roku 817 rodzin było objętych świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 195 rodzin, w których funkcjonowało 331 osób. Narkomania wystąpiła jako powód udzielania pomocy społecznej w 4 rodzinach, w których żyły 4 osoby.

Na przeciwdziałania alkoholizmowi gminy przeznaczyły 3 460 805 zł, a na przeciwdziałanie narkomanii 73 791 zł. W 2023 roku przyznano 74 zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 94 937 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania były świadczone dla 13 osób z zaburzeniami psychicznymi, na co wydatkowano 181 321 zł.

W obszarze usług dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w powiecie radomskim funkcjonowały następujące placówki:

- dom pomocy społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, prowadzony przez powiat zapewniający 130 miejsc
- dom pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych prowadzony przez powiat zapewniający 140 miejsc
- dom pomocy społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie a także dla osób przewlekle somatycznie chorych prowadzony przez powiat zapewniający 126 miejsc
- środowiskowy dom samopomocy dla osób przewlekle psychicznie chorych i dla osób niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez powiat zapewniający 35 miejsc
- środowiskowy dom samopomocy dla osób przewlekle psychicznie chorych prowadzony przez gminę (Słupno) zapewniający 35 miejsc
- środowiskowy dom samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną prowadzony przez gminę (miejską Pionki) zapewniający 25 miejsc
- 4 warsztaty terapii zajęciowej.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gminy powiatu radomskiego źle wspierają osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (33% beneficjentów usług społecznych, 31% niekorzystających z nich).

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminy powiatu radomskiego są niewystarczające (38% beneficjentów usług społecznych, 37% niekorzystających z nich).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gmin powiatu radomskiego jest trudne (45% beneficjentów usług społecznych, 44% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gmin powiatu radomskiego najczęściej korzystały z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- stacjonarnych, całodobowych ośrodków wsparcia.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę.

IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w powiecie radomskim w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według danych GUS, w 2023 roku w powiecie radomskim zamieszkiwało 31 357 osób w wieku przedprodukcyjnym, co stanowiło 20,72% mieszkańców powiatu. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej w gminach i powiecie rodziny z dziećmi stanowiły 25,7% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach żyło łącznie 3 359 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 214 i stanowiły 27,58% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 246 i stanowiły 31,7% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dziećmi było 198 i stanowiły 25,52% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dziećmi było 78 i stanowiły 10,05% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dziećmi było 18 i stanowiły 2,32% wszystkich rodzin, rodzin z 6 dziećmi było 5 i stanowiły 0,64% wszystkich rodzin, rodzin z 7 i więcej dziećmi było 17 i stanowiły 2,2% wszystkich rodzin.

W 2023 roku pomocą społeczną objęto 268 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 867 osób.

Na działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych zapewniających 28 miejsc, z których w 2023 r. skorzystały 33 osoby, przeznaczono 3 394 878 zł.

Na terenie powiatu funkcjonowały placówki wsparcia dla rodzin z dziećmi i były to:

- placówki wsparcia dziennego w postaci 2 świetlic środowiskowych
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego prowadzone przez organizacje pozarządowe po 14 miejsc każda
- placówka specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, z której skorzystało 30 osób prowadzona przez powiat.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gminy powiatu radomskiego dobrze wspierają rodziny z dziećmi (28% beneficjentów usług społecznych, 29% niekorzystających z nich).

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia, że usługi oferowane rodzinom z dziećmi przez gminy powiatu radomskiego są wystarczające (35% beneficjentów usług społecznych, 32% niekorzystających z nich).

Opinia o stopniu trudności w uzyskaniu usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gmin powiatu radomskiego jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że uzyskanie ww. usług jest trudne (32% badanych) niż jest łatwe (28% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z usług społecznych mają odwrotne zdanie (28% badanych uznało, że jest łatwe, a 26% badanych, że jest trudne).

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat rodziny z dziećmi z terenu gmin powiatu radomskiego najczęściej korzystały z następujących usług:

- pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego
- placówek wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwa, warsztatów, terapii.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwo, warsztaty, terapie.

X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w powiecie radomskim w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Zdecydowana większość przedstawicieli (71% ankietowanych) badanych instytucji w gminach powiatu ma wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanym pojęciem deinstytucjonalizacji.

Zdecydowana większość (71% ankietowanych) badanych instytucji podziela zdanie, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, rodziny z dziećmi oraz osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w powiecie radomskiego to: brak środków finansowych, brak wystarczających zasobów kadrowych, brak wystarczających zasobów

w zakresie infrastruktury oraz specyfika grupy (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Instytucje zgłaszają umiarkowaną gotowość do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) – 57% gotowe do 29% niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – 14% gotowe do 60% niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – 4% gotowe do 82% niegotowe.

Większość przedstawicieli badanych instytucji (93% ankietowanych) słyszała o idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS), i tę ideę ocenia pozytywnie. Spośród przedstawicieli badanych instytucji 82% badanych przyznało, że w ich gminie lub powiecie nie funkcjonuje CUS.

Zdecydowana większość (71% ankietowanych) przedstawicieli badanych instytucji przyznała, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe zaś ich doświadczenia we współpracy z nimi są pozytywne.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA LOKALNYCH ZASOBÓW POWIATU RADOMSKIEGO W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W ŚWIETLE ANALIZY DANYCH ZASTANYCH

I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31 grudnia 2023 roku liczba mieszkańców powiatu radomskiego wyniosła 151 331 osób. Przyrost naturalny w powiecie był ujemny i kształtował się na poziomie -265 osób w 2023 roku. Saldo migracyjne było dodatnie i wynosiło 354 osoby. W strukturze demograficznej przeważały kobiety, które stanowiły 51,75% liczby mieszkańców.

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w powiecie radomskim w 2023 r.

Wyszczególnienie	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba ludności	151 331	88 998
Gęstość zaludnienia	98,9	281,6
Przyrost naturalny	-265	-229
Saldo migracji	354	237
Kobiety na 100 mężczyzn	102	104
Liczba i % osób w wieku przedprodukcyjnym	31 357, 20,72%	17 872, 19,54%
w tym K	15 222	9 177
w tym M	16 135	8 695
Liczba i % osób w wieku produkcyjnym	89 506, 59,15%	51 577, 57,71%
w tym K	41 455	24 155
w tym M	48 051	27 402
Liczba i % osób 65+	30 468, 20,13%	19 569, 22,74%
w tym K	19 660	12 762
w tym M	10 808	6 807

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 roku przypadały 34 osoby w wieku poprodukcyjnym. Inne wskaźniki obciążenia demograficznego dla powiatu w 2023 roku obejmowały:

- liczbę 70 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wartość 98 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

- współczynnik obciążenia demograficznego osób starszych wyniósł 25,9%
- odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosił 20,13%, w tym dla kobiet 12,99%, a dla mężczyzn 7,14%.

Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w powiecie radomskim w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla powiatu w zł.	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark) w zł.
Dochody powiatu per capita	5 855,67 zł	7 233,32 zł
Dochody własne powiatu per capita	2 123,50 zł	3 160,40 zł
Podmioty w REGON/1000 mieszk.	94	112,7

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Tabela 2 ukazuje podstawowe wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą powiecie radomskim w 2023 roku. W zestawieniu uwzględniono dochody powiatu per capita, dochody własne per capita oraz liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dla lepszego zobrazowania pozycji powiatu, wartości te porównano ze średnimi wynikami dla województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Z przedstawionych danych wynika, że dochody powiatu per capita były niższe od średniej wojewódzkiej. Liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych była niższa niż wskaźnik dla województwa.

Tabela 3. Kapitał społeczny w powiecie radomskim w 2023 r.

Wyszczególnienie	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba organizacji pozarządowych	381	283,5
NGO/ 1000 mieszk.	2,52	3,32
Frekwencja w wyborach samorządowych	57,68%	56,86%
Frekwencja w wyborach parlamentarnych	73,17%	74,71%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie NGO.pl oraz Państwowej Komisji Wyborczej.

Tabela 3 przedstawia wybrane wskaźniki społeczne dotyczące powiatu radomskiego w 2023 roku, w porównaniu do średnich wartości województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Analiza obejmuje liczbę organizacji pozarządowych (NGO) oraz ich liczbę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dodatkowo zestawiono frekwencję w wyborach samorządowych i parlamentarnych, co pozwala na ocenę poziomu zaangażowania obywatelskiego mieszkańców powiatu w stosunku do szerszego kontekstu regionalnego. W przypadku wskaźnika dotyczącego NGO był on większy od średniej województwa, natomiast w zakresie aktywności obywatelskiej (frekwencji wyborczej) wartość wskaźnika w wyborach samorządowych była wyższa od średniej wojewódzkiej, zaś niższa w przypadku wyborów parlamentarnych.

II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych

W powiecie radomskim funkcjonowało 20 jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie powiatu radomskiego

Nazwa	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Koszty utrzymania w zł.	Sposób finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Tadeusza Mazowieckiego 7, 26-600 Radom	Starostwo powiatowe	15	7 123 853 zł	Środki własne powiatu, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Zwycięstwa 6, 26-670 Pionki	Urząd miasta	40	15 638 607 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Radomska 34, 26-634 Gózd	Urząd gminy	5	7 294 585 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Rynek 11, 27-100 Iłża	Urząd gminy	22	10 223 223 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Gminny Ośrodek Pomocy społecznej	Jastrzębia 119, 26-631 Jastrzębia	Urząd gminy	6	6 813 112 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Konopnickiej 11, 26-660 Jedlińsk	Urząd gminy	20	3 597 306 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Radomska 43, 26-630 Jedlnia-Letnisko	Urząd gminy	14	10 066 678 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Kowala Stępocin 105a, 26-624 Kowala Stępocina	Urząd gminy	14	8 432 802 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.

Nazwa	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Koszty utrzymania w zł.	Sposób finansowania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Zwycięstwa 6, 26-670 Pionki	Urząd gminy	25	8 502 498 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Zachęta 57, 26-650 Przytyk	Urząd gminy	8	5 812 975 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Juliusza Słowackiego 6, 26-640 Skaryszew	Urząd gminy	12	12 081 621 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Kościuszki 73, 26-680 Wierzbica	Urząd gminy	14	9 573 182 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Radomska 20, 26-625 Wolanów	Urząd gminy	7	7 388 997 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Zakrzew 51, 26- 652 Zakrzew	Urząd gminy	8	1 432 649 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Dom Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach	Krzyżanowice 219, 27-100 Iłża	Starostwo powiatowe	Brak danych	Brak danych	Środki własne powiatu, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Dom Pomocy Społecznej w Jedlance	ul. Kasztanowa 29, 26-660 Jedlińsk	Starostwo powiatowe	Brak danych	Brak danych	Środki własne powiatu, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Dom Pomocy Społecznej w Wierzbicy	ul. Sienkiewicza 37, 26-860 Wierzbica	Starostwo powiatowe	Brak danych	Brak danych	Środki własne powiatu, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.

Nazwa	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Koszty utrzymania w zł.	Sposób finansowania
Dom Pomocy Społecznej we Wsoli	ul. Warszawskiej 3, 26-660 Wsola	Podmiot prywatny	Brak danych	Brak danych	Środki prywatne
Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Kasztanowa 27, 26-660 Jedlińsk	Starostwo powiatowe	Brak danych	Brak danych	Środki własne powiatu, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.
Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Jordanowska 1, 26-670 Pionki	Urząd gminy	Brak danych	Brak danych	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych JOPS powiatu radomskiego.

Zapewniały one szeroki zakres usług i świadczeń, działając na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy. W tabeli 4 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące lokalizacji, organizacji pracy, liczby pracowników, kosztów utrzymania oraz źródeł finansowania tych jednostek. Z analizy powyższych danych wynika, że na terenie powiatu radomskiego funkcjonowały: 1 PCPR, 13 OPS, 4 DPS, 2 ŚDS. Na terenie powiatu radomskiego funkcjonowały także inne jednostki wsparcia: Dzielne domy senior+, Kluby senior+, uniwersytety trzeciego wieku, placówki opiekuńczo-wychowawcze, świetlice środowiskowe, placówka specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, ośrodek interwencji kryzysowej, schronisko dla bezdomnych.

Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie powiatu radomskiego

	Koło gospodyń wiejskich	Organizacja pozarządowe	Spółdzielnia socjalna	Zakład Aktywności Zawodowej	Centrum Integracji Społecznej	Klub integracji Społecznej	Warsztat Terapii Zajęciowej
Suma (powiat radomski)	144	381	3	0	0	0	4
m. Pionki	0	59	0	0	0	0	1
Gózd	14	10	0	0	0	0	0
Iłża	17	38	0	0	1	0	1
Jastrzębia	18	26	0	0	0	0	0
Jedlińsk	15	40	1	0	0	0	0
Jedlnia-Letnisko	10	28	0	0	0	0	0
Kowala	11	25	0	0	0	0	0
Pionki	10	19	1	0	0	0	0
Przytyk	6	19	0	0	0	0	0
Skaryszew	12	43	0	0	0	0	0
Wierzbica	12	27	0	0	0	0	0
Wolanów	12	24	1	0	0	0	1
Zakrzew	7	23	0	0	0	0	1

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator.

W powiecie radomskim funkcjonowały podmioty ekonomii społecznej, które wspierały lokalną społeczność i rozwój inicjatyw społeczno-gospodarczych. Dominowały organizacje pozarządowe, których liczba wynosiła 381, co stanowiło największą grupę w tej kategorii. Wyróżnić należy także

grupę 144 Kół Gospodyń Wiejskich, angażujących się w aktywność społeczną i kulturalną. Na terenie powiatu funkcjonowały także centrum integracji społecznej, spółdzielnia pracy, 4 warsztaty terapii zajęciowej oraz 3 spółdzielnie socjalne.

Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie powiatu radomskiego według rodzaju prowadzonej działalności

	LICZBA ZAREJESTROWANYCH NGO /SUMA NGO Z WSKAZANĄ DZIAŁALNOŚCIĄ	SPORT	KULTURA	EDUKACJA	ZDROWIE	POMOC SPOŁECZNA	BEZPIECZEŃSTWO	ROZWOJ LOKALNY	EKOLOGIA	DEMOKRACJA	WSPARCIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	RYNEK PRACY	DZIAŁ MIĘDZYNARODOWA	NAUKA TECHNIKA	BRANŻOWE	RELIGIA
Suma (powiat radomski)	381/292	88	20	7	11	6	92	36	11	5	2	4	2	3	4	1
m. Pionki	59/35	19	3	0	3	1	1	2	3	0	0	2	0	0	1	0
Gózd	10/9	1	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Łża	38/30	6	1	0	1	0	13	5	1	1	0	0	0	1	1	0
Jastrzębia	26/14	4	1	0	0	0	4	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Jedlińsk	40/36	11	4	1	1	1	7	5	2	1	1	0	0	1	1	0
Jedlnia-Letnisko	28/23	9	2	1	2	1	4	0	2	1	0	0	0	1	0	0
Kowala	25/22	8	0	2	2	1	4	2	0	1	0	1	1	0	0	0
Pionki	19/16	2	2	0	0	0	6	3	2	0	0	0	0	0	0	1
Przytyk	19/16	4	0	0	0	0	8	3	0	0	0	0	0	0	1	0
Skaryszew	43/22	12	1	0	0	1	16	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Wierzbica	27/23	7	3	0	0	0	7	5	1	0	0	0	0	0	0	0
Wolanów	24/19	3	2	1	2	1	6	1	0	1	0	1	1	0	0	0
Zakrzew	23/17	2	1	2	0	0	8	3	0	0	1	0	0	0	0	0

Źródło: Źródło: Opracowanie własne IBC na podstawie danych x [dostęp 1.12.2024].

W powiecie radomskim w 2024 roku było łącznie zarejestrowanych 381 organizacji pozarządowych. Spośród nich rodzaj swojej działalności wskazało 292 (jedna organizacja mogła wskazać kilka działalności, lub nie musiała wskazać wcale). W tabeli 6 przedstawiono je w podziale na rodzaj prowadzonej działalności. Z zawartych powyżej danych wynika, że dominującym rodzajem organizacji pozarządowych na terenie powiatu były te o charakterze bezpieczeństwa, sportowym oraz rozwoju lokalnego.

Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie powiatu radomskiego

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone Usługi
Gminna Biblioteka Publiczna w Goździe	ul. Radomska 34b/1, 26-634 Gózd	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Goździe	ul. Lekarska 4, 26-634 Gózd	Jednostka samorządowa	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone Usługi
Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna w Iłży	ul. Warszawska 4, 27-100 Iłża	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Centrum Kultury i Turystyki w Iłży	ul. Orła Białego 2, 27-100 Iłża	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Muzeum Regionalne w Iłży im. Adama Bednarczyka	ul. Błazińska 1, 27-100 Iłża	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Miejsko Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji	ul. Orła Białego 3, 27-100 Iłża	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Zajęcia sportowe
Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Iłży	ul. Bodzentyńska 17, 27-100 Iłża	Urząd gminy	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Jasieńcu Iłżeckim (filia GSPZPOZ w Iłży)	Jasieniec Iłżecki 79, 27-100 Iłża	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Gminna Biblioteka Publiczna w Jastrzębi	Jastrzębia 119, 26-631 Jastrzębia	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pionkach Oddział w Jastrzębi	Jastrzębia 119, 26-631 Jastrzębia	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Praktyka Lekarza Rodzinnego	Bartodzieje 14, 26-631 Jastrzębia	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Przychodnia MucMed	Jastrzębia 110, 26-631 Jastrzębia	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jedlińsku	ul. Warecka 4, 26-660 Jedlińsk	Urząd gminy	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Ośrodek Zdrowia w Bierwcach	Bierwce 49B, 26- 660 Jedlińsk	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Ośrodek Zdrowia we Wsoli	Wsola, ul. Leśna 7, 26-660 Jedlińsk	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlińsku	ul. Warecka 4, 26-660 Jedlińsk	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Miejska Biblioteka Publiczna	ul. Elizy Orzeszkowej 16, 26-670 Pionki	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jedlni-Letnisku	ul. Fryderyka Chopina 1, 26- 630 Jedlnia-Letnisko	Jednostka samorządowa	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Gminny Ośrodek Kultury w Jedlni-Letnisko	Plac Józefa Piłsudskiego 1, 26-630 Jedlnia-Letnisko	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Gminna Biblioteka Publiczna	ul. Radomska 43, 26-630 Jedlnia-Letnisko	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kowali-Stępcinie	ul. Marii Walewskiej 5, 26- 624 Kowala-Stępcina	Jednostka samorządowa	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone Usługi
Gminna Biblioteka Publiczna w Kowali-Stępcinie	ul. Marii Walewskiej 7, 26-624 Kowala-Stępcina	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Miejska Biblioteka Publiczna	ul. Elizy Orzeszkowej 16, 26-670 Pionki	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Miejski Ośrodek Kultury w Pionkach	ul. Radomska 1, 26-670 Pionki	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Pionkowski Ośrodek Sportu i Rekreacji	ul. Sosnowa 3, 26-670 Pionki	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi sportowe, rekreacyjne
Placówki służby zdrowia ¹	Pionki	Urząd gminy podmioty prywatne	Brak danych	Budżet samorządowy, NFZ, środki prywatne	Usługi medyczne
Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlni	Jedlnia 77A, 26-670 Pionki	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Placówki służby zdrowia ²	Gmina Pionki	Urząd gminy podmioty prywatne	Brak danych	Budżet samorządowy, NFZ, środki prywatne	Usługi medyczne
Miejskie Centrum Kultury w Przytyku	ul. Szkolna 3, 26-650 Przytyk	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Gminna Biblioteka Publiczna w Przytyku	ul. Zachęta 34, 26-650 Przytyk	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Placówki służby zdrowia ³	Gmina Przytyk	Urząd gminy podmioty prywatne	Brak danych	Budżet samorządowy, NFZ, środki prywatne	Usługi medyczne
Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna	ul. Targowa 14, 26-640 Skaryszew	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury	ul. Wojska Polskiego 5, 26-640 Skaryszew	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Placówki służby zdrowia ⁴	Gmina Skaryszewi	Urząd gminy podmioty prywatne	Brak danych	Budżet samorządowy, NFZ, środki prywatne	Usługi medyczne
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Sienkiewicza 37, 26-680 Wierzbica	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy, NFZ	Usługi medyczne
Gminny Ośrodek Kultury w Wierzbicy	ul. Krasickiego 27, 26-680 Wierzbica	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbicy	ul. Krasickiego 20, 26-680 Wierzbica	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo

¹ Szczegółowe informacje na temat placówek służby zdrowia na terenie gminy można znaleźć pod linkiem: <https://lekarzebezkolejki.pl/placowki/pionki/pionki/mazowieckie> (Dostęp 18.12.2024 r.)

² Szczegółowe informacje na temat placówek służby zdrowia na terenie gminy można znaleźć pod linkiem: https://www.gmina-pionki.pl/strona-3722-sluzba_zdrowia.html (Dostęp 18.12.2024 r.)

³ Szczegółowe informacje na temat placówek służby zdrowia na terenie gminy można znaleźć pod linkiem: https://bip.przytyk.pl/view_subarticle.php?sub=107 (Dostęp 18.12.2024 r.)

⁴ Szczegółowe informacje na temat placówek służby zdrowia na terenie gminy można znaleźć pod linkiem: <http://archiwum.skaryszew.pl/katalog/dzial/7/strona/1/sluzba-zdrowia> (Dostęp 18.12.2024 r.)

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone Usługi
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Opoczyńska 23, 26-625 Wolanów	Jednostka samorządowa	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Wolanowie	ul. Opoczyńska 3, 26-625 Wolanów	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne, czytelnictwo
Gminna Biblioteka Publiczna	Zakrzew 43, 26-652 Zakrzew	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zakrzewiu	Zakrzew-Kolonia 12, 26-652 Zakrzew-Kolonia	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy, NFZ	Usługi medyczne

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych Urzędów gmin na terenie powiatu radomskiego.

W tabeli 7 zawarto zestawienie informacji dotyczących podmiotów niepomocowych funkcjonujących na terenie powiatu radomskiego. Zestawienie obejmuje nazwę i lokalizację podmiotów, organ prowadzący, liczbę pracowników (jeśli dane są dostępne), źródła finansowania oraz rodzaje świadczonych usług. Przedstawione podmioty realizowały różnorodne zadania w zakresie kultury, edukacji, ochrony zdrowia. Z przedstawionych powyżej danych wynika, że na terenie powiatu radomskiego funkcjonowało: 13 bibliotek, placówki służby zdrowia, 7 ośrodków kultury, 2 ośrodki sportu i muzeum regionalne.

III. Analiza świadczonych usług społecznych

1. Pomoc społeczna

Poniższa tabela 8 przedstawia zestawienie danych dotyczących liczby osób i rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej w gminach powiatu radomskiego w 2023 roku w porównaniu ze średnimi wartościami dla województwa. Dane obejmują zarówno świadczenia pieniężne, jak i niepieniężne, z uwzględnieniem struktury wiekowej beneficjentów. Dodatkowo zaprezentowano liczbę kobiet, mężczyzn oraz rodzin korzystających ze świadczeń, a także liczbę osób w tych rodzinach.

Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej w powiecie radomskim w 2023 roku

Wyszczególnienie	Wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	3 383	2 026
- świadczenia pieniężne	1 998	1 254
- świadczenia niepieniężne	1 446	1 162
Liczba rodzin	2 418	1 975
Liczba osób w rodzinach	5 608	3 996

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej w gminach powiatu radomskiego (MRiPS-03R).

Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej w powiecie radomskim w 2023 roku w podziale na wiek i płeć

Wyszczególnienie	Wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
- w wieku 0-17	36,31%	36,05%
- w wieku produkcyjnym	49,5%	44,71%
- w wieku poprodukcyjnym	14,19%	19,24%
Liczba kobiet, którym przyznano świadczenia	46,33%	49,49%
Liczba mężczyzn, którym przyznano świadczenia	53,67%	50,51%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej w gminach powiatu radomskiego (OZPS).

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS-y w powiecie radomskim pokazuje, że dominującą formą wsparcia były świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie skorzystało 1 998 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niefinansowej otrzymało 1 446 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwali w przeważającej części mężczyźni i osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej w powiecie radomskim w 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców powiatu
Ubóstwo	1 085	2 201	44,87%	39,25%
Sieroctwo	1	3	0,04%	0,05%
Bezdomność	37	38	1,53%	0,68%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	248	1 271	10,26%	22,66%
- w tym wielodzietność	204	1 119	8,44%	19,95%
Bezrobocie	1 028	2 451	42,51%	43,71%
Niepełnosprawność	900	1 581	37,22%	28,2%
Długotrwała lub ciężka choroba	817	1 482	33,8 %	26,43%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	335	1 170	13,85%	20,86%
- w tym rodziny niepełne	192	584	7,94%	10,41%
- w tym rodziny wielodzietne	82	448	3,4%	8%
Przemoc domowa	22	83	0,91%	1,48%
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	2	7	0,08%	0,12%
Alkoholizm	195	331	8,06%	5,9%
Narkomania	4	4	0,17%	0,07%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	48	59	2%	1,05%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0%	0%
Zdarzenie losowe	20	55	0,83%	0,98%
Sytuacja kryzysowa	14	33	0,58%	0,6%
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej.

Zgodnie z artykułem 7 ustawy o pomocy społecznej⁵, pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród pięciu głównych powodów przyznawania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej w powiecie radomskim w 2023 roku należy wymienić następujące:

- bezrobocie, które dotknęło 1 028 rodzin
- niepełnosprawność, która wystąpiła u 900 rodzin
- długotrwałą lub ciężką chorobę, która dotyczyła 817 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, która dotyczyła 335 rodzin, w tym 192 rodzin niepełnych oraz 82 rodzin wielodzietnych
- potrzebę ochrony macierzyństwa, która wystąpiła u 248 rodzin, w tym 204 rodzin wielodzietnych.

Tabela 11. Osoby korzystające z pomocy społecznej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w powiecie radomskim 2023 roku

Wyszczególnienie	Wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	0	275
- świadczenia pieniężne	0	193
- świadczenia niepieniężne	0	101
Liczba rodzin	0	287
Liczba osób w rodzinach	0	504

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych PCPR powiatu radomskiego (MRIPS-03R).

Tabela 12. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w 2023 roku w podziale na wiek i płeć

Wyszczególnienie	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
- w wieku 0-17	0%	9,29%
- w wieku produkcyjnym	0%	84,2%
- w wieku poprodukcyjnym	0%	6,51%
Liczba kobiet, którym przyznano świadczenia	0%	44,8%
Liczba mężczyzn, którym przyznano świadczenia	0%	55,2%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych PCPR powiatu radomskiego (OZPS).

⁵ Tekst jednolity Dz.U. z 2024 poz. 1283

W 2023 roku zasiłki stałe przyznano łącznie 642 osobom na łączną kwotę 3 958 293 zł. Z tego:

- zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących otrzymało 560 osób na sumę 3 663 828 zł
- zasiłki stałe dla osób w rodzinie przyznano 83 osobom na łączną kwotę 294 465 zł.

W 2023 roku zasiłki okresowe przyznano 475 osobom na łączną kwotę 1 199 176 zł. Z tego:

- z tytułu bezrobocia udzielono 475 zasiłków o łącznej wartości 992 973 zł
- z tytułu długotrwałej choroby przyznano 74 zasiłki na łączną kwotę 94 937 zł
- z tytułu niepełnosprawności udzielono 39 zasiłków na sumę 51 844 zł
- z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego przyznano 1 świadczenie na kwotę 776 zł.

W 2023 roku gminy powiatu radomskiego udzieliły wsparcia w różnych formach. Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniami losowymi otrzymało 9 osób na łączną kwotę 31 000 zł. Ponadto sprawienie pogrzebu zostało zrealizowane w formie 10 świadczeń na łączną kwotę 35 040 zł. Inne zasiłki celowe i świadczenia w naturze przyznano 1 363 osobom na łączną kwotę 1 199 285 zł.

W 2023 roku gminy powiatu radomskiego udzieliły wsparcia w postaci dodatku mieszkaniowego 446 gospodarstw domowym na łączną kwotę 1 146 823 zł. Gminy w powiecie radomskim dysponowały w 2023 roku środkami finansowymi na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w wysokości 132 634 073 zł, w tym w budżetach OPS 106 858 235 zł. Powiat przekazał na potrzeby pomocy społecznej kwotę 51 581 688 zł, z czego budżet PCPR wyniósł 7 123 853 zł.

2. Zasoby instytucjonalne

W 2023 roku gminy powiatu radomskiego dysponowały 589 mieszkaniami komunalnymi, w tym 80 mieszkaniami socjalnymi. W ciągu roku złożono 57 wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego, a na mieszkanie socjalne oczekiwało 28 osób.

Na terenie powiatu funkcjonowały 4 domy pomocy społecznej z czego 3 były prowadzone przez powiat natomiast jeden przez organizację pozarządową. Domy prowadzone przez powiat zapewniały łącznie 396 miejsc, z których korzystało 427 osób. W sumie placówki te zatrudniały 241 osób, a ich łączny koszt funkcjonowania wyniósł w 2023 r. 27 273 436 zł. W 2023 roku gminy przeznaczyły natomiast na pobyt w domach pomocy społecznej dla 175 osób kwotę 6 590 558 zł.

Na terenie powiatu funkcjonowały 2 środowiskowe domy samopomocy. Powiat prowadził jeden z nich; zapewniał on 35 miejsc, z których korzystało 40 osób. Gminy prowadziły 1 środowiskowy dom samopomocy, zapewniający 25 miejsc, z których korzystało 26 osób. W sumie zatrudnionych było w nich 19 osób. Prowadzenie tych placówek kosztowało 1 047 307 zł.

3. Praca socjalna

W 2023 roku ośrodki pomocy społecznej z powiatu radomskiego przeprowadziły 3 553 wywiady środowiskowe, którymi objęto 2 851 rodzin, liczących łącznie 6 554 osoby. Praca socjalna została

skierowana do 1 729 rodzin, w których znajdowało się łącznie 3 894 osoby. W tym samym roku zawarto 70 kontraktów socjalnych.

4. Zasoby i usługi wspierające osoby starsze

Na terenie powiatu liczba osób starszych wynosiła w 2023 r. 30 468 osób, co stanowiło 20,13% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objętych zostało 395 rodzin spośród osób starszych, z czego 233 były jednoosobowe. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 650 członków tych rodzin, co stanowiło 0,43% ogółu mieszkańców powiatu.

W gminach powiatu radomskiego usługi opiekuńcze świadczone dla 250 osób na łączną kwotę 1 507 562 zł.

Na terenie powiatu radomskiego funkcjonowały placówki wsparcia dla osób starszych i były to:

- dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych prowadzony przez organizację pozarządową zapewniający 49 miejsc
- Kluby seniora
- 7 Klubów senior+
- 2 uniwersytety trzeciego wieku.

W ramach projektów gminy oferowały także usługę społeczną dla osób starszych: usługę opaski bezpieczeństwa.

5. Zasoby i usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami

Według NSP w powiecie radomskim zamieszkiwało 17 159 osób z niepełnosprawnościami. W 2023 roku niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymało 900 rodzin zamieszkujących gminy powiatu radomskiego, w których żyło łącznie 1 581 osób. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano zasiłki okresowe dla 39 osób w kwocie 51 844 zł.

Z poziomu PCPR udzielono w 2023 r. następujących usług/dofinansowania:

- na pomoc w celu likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się 83 osobom na łączną kwotę 466 925 zł
- na turnusy rehabilitacyjne, w których wzięło udział 290 osób, łącznie 490 161 zł
- na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny dla 657 osób na łączną kwotę 1 627 965 zł
- w ramach programu „Aktywny samorząd” 164 świadczeń na łączną kwotę 1 145 516 zł dla 136 osób z niepełnosprawnościami
- 22 imprezy, w których wzięły udział 964 osoby z niepełnosprawnościami na kwotę 114 150 zł.

W powiecie radomskim w 2023 roku:

- na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych przeznaczono 866 600 zł

- na zespoły orzekania o niepełnosprawności wydano 1 700 992 zł
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wyniosły 8 439 956 zł.

W ramach projektów gminy oferowały także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej, asystentury.

6. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie bezdomności

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 37 rodzinom, obejmującym 38 osób, co stanowiło 0,03% populacji. Świadczenia schronienia udzielono 17 osobom, na łączną kwotę 96 440 zł.

Na terenie powiatu funkcjonowała placówka wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności: schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi prowadzone przez organizację pozarządową zapewniające 40 miejsc.

7. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

Analiza statystyk OPS w powiecie radomskim wskazuje, że w 2023 roku 817 rodzin były objęte świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 195 rodzin, w których funkcjonowało 331 osób. Narkomania wystąpiła jako powód udzielania pomocy społecznej w 4 rodzinach, w których żyły 4 osoby.

Na przeciwdziałania alkoholizmowi gminy przeznaczyły 3 460 805 zł, a na przeciwdziałanie narkomanii 73 791 zł. W 2023 roku przyznano 74 zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 94 937 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania świadczone były dla 13 osób z zaburzeniami psychicznymi, na co wydatkowano 181 321 zł.

W obszarze usług dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w powiecie radomskim funkcjonowały następujące placówki:

- dom pomocy społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, prowadzony przez powiat zapewniający 130 miejsc
- dom pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych prowadzony przez powiat zapewniający 140 miejsc
- dom pomocy społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie a także dla osób przewlekle somatycznie chorych prowadzony przez powiat zapewniający 126 miejsc
- środowiskowy dom samopomocy dla osób przewlekle psychicznie chorych i dla osób niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez powiat zapewniający 35 miejsc
- środowiskowy dom samopomocy dla osób przewlekle psychicznie chorych prowadzony przez gminę (Słupno) zapewniający 35 miejsc
- środowiskowy dom samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną prowadzony przez gminę (miejską Pionki) zapewniający 25 miejsc

- 4 warsztaty terapii zajęciowej.

8. Zasoby i usługi wspierające rodzinę i dzieci w tym dzieci z niepełnosprawnościami

Według danych GUS, w 2023 roku w powiecie radomskim zamieszkiwało 31 357 osób w wieku przedprodukcyjnym, co stanowiło 20,72% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej w gminach i powiecie rodziny z dziećmi stanowiły 25,7% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach żyło łącznie 3 359 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 214 i stanowiły 27,58% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dzieci było 246 i stanowiły 31,7% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dzieci było 198 i stanowiły 25,52% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dzieci było 78 i stanowiły 10,05% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dzieci było 18 i stanowiły 2,32% wszystkich rodzin, rodzin z 6 dzieci było 5 i stanowiły 0,64% wszystkich rodzin, rodzin z 7 i więcej dzieci było 17 i stanowiły 2,2% wszystkich rodzin.

W 2023 roku pomocą społeczną objęto 268 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 867 osób.

W 2023 r. w gminach powiatu radomskiego świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 1 118 dzieci, co stanowiło koszt 74 526 zł. Świadczenie w formie posiłku przyznano 1 146 osobom, co dotyczyło 608 rodzin w których były 2 603 osoby. Na te świadczenia przeznaczono 774 067 zł.

W ramach systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej pracą 18 asystentów rodziny objęto 209 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 1 857 382 zł.

W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 80 146 886 zł. W gminach powiatu radomskiego w 2023 roku na świadczenie wychowawcze wydano 162 355 zł. Na wspieranie rodziny w powiecie radomskim przeznaczono 1 174 187 zł.

W 2023 roku poradnictwa specjalistycznego (prawne, psychologiczne, rodzinnego) udzielono 175 rodzinom.

Na tworzenie i funkcjonowanie żłobków wydano 2 326 290 zł. Na działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych z 28 miejscami, z których korzystało 33 osób, przeznaczono 3 394 878 zł.

Na terenie powiatu funkcjonowały placówki wsparcia dla rodzin z dziećmi i były to:

- placówki wsparcia dziennego w postaci 2 świetlic środowiskowych
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego prowadzone przez organizacje pozarządowe po 14 miejsc każda
- placówka specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, z której skorzystało 30 osób prowadzona przez powiat.

9. Uchodźcy

Tabela 13 przedstawia szczegółowe dane dotyczące pomocy udzielanej cudzoziemcom w powiecie radomskim w 2023 roku, z podziałem na różne grupy beneficjentów, w zależności od ich statusu prawnego. Zestawienie uwzględnia zarówno świadczenia pieniężne na utrzymanie i naukę języka polskiego, jak i inne formy wsparcia, takie jak praca socjalna, poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. Dane te pozwalają ocenić skalę pomocy i grupy objęte wsparciem w kontekście różnorodnych potrzeb cudzoziemców.

Tabela 13. Pomoc dla cudzoziemców w powiecie radomskim w 2023 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób/rodzin*, którym przyznano decyzją świadczenia	Kwota świadczeń w zł
Pomoc dla cudzoziemców ze statusem uchodźcy - ogółem	0	0
Świadczenia pieniężne na utrzymanie	0	0
Świadczenia pieniężne na pokrycie wydatków związanych z Nauką języka polskiego	0	0
Praca socjalna, niezbędne poradnictwo psychologiczne, Pedagogiczne i prawne, pomoc w załatwianiu spraw w instytucjach i urzędach*	0	X
Pomoc dla cudzoziemców z ochroną uzupełniającą - ogółem	0	0
Świadczenia pieniężne na utrzymanie	0	0
Świadczenia pieniężne na pokrycie wydatków związanych z Nauką języka polskiego	0	0
Praca socjalna, niezbędne poradnictwo psychologiczne, Pedagogiczne i prawne, pomoc w załatwianiu spraw w instytucjach i urzędach*	0	X
Pomoc dla cudzoziemców przybywających na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy (w związku z nadaniem statusu uchodźcy) – ogółem	0	0
Świadczenia pieniężne na utrzymanie	0	0
Świadczenia pieniężne na pokrycie wydatków związanych z Nauką języka polskiego	0	0
Praca socjalna, niezbędne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne, pomoc w załatwianiu spraw w instytucjach i urzędach*	0	X
Pomoc dla cudzoziemców przybywających na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy (w związku z udzieleniem ochrony uzupełniającej) – ogółem	0	0
Świadczenia pieniężne na utrzymanie	0	0
Świadczenia pieniężne na pokrycie wydatków związanych z Nauką języka polskiego	0	0
Praca socjalna, niezbędne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne, pomoc w załatwianiu spraw w instytucjach i urzędach	0	X

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych PCPR powiatu radomskiego.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW POWIATU RADOMSKIEGO

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

1. Metodologia badania

Na potrzeby niniejszej diagnozy zostało przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS **badanie mieszkańców** gmin i powiatów w zakresie świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w styczniu i lutym 2025 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do mieszkańców korzystających i niekorzystających z usług społecznych. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **Wielkość próby dla mieszkańców powiatu radomskiego wyniosła 1590 ankietowanych** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie mieszkańców).

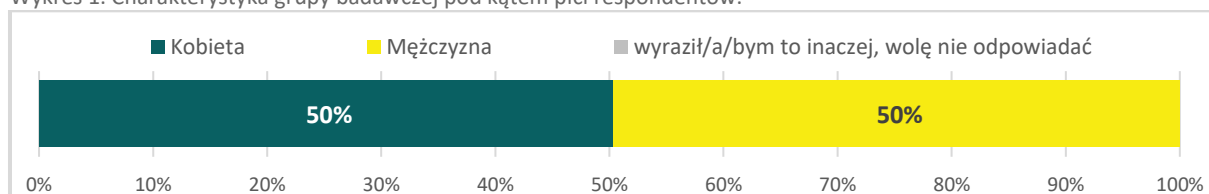
W badaniu mieszkańców gmin powiatu wyodrębniono dwie grupy: **beneficjentów usług społecznych** oraz **mieszkańców niekorzystających z usług społecznych**. Do grona beneficjentów zostały zaliczone osoby należące do pięciu podgrup i korzystające w ciągu ostatnich 3 lat z dedykowanych im usług społecznych:

- osoby starsze
- osoby z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)
- osoby w kryzysie bezdomności
- osoby z problemami zdrowia psychicznego
- rodziny z dziećmi.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, wykształcenia, sytuacji zawodowej, sytuacji materialnej respondentów. Grupa ta uczestniczyła w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla pięciu grup beneficjentów.

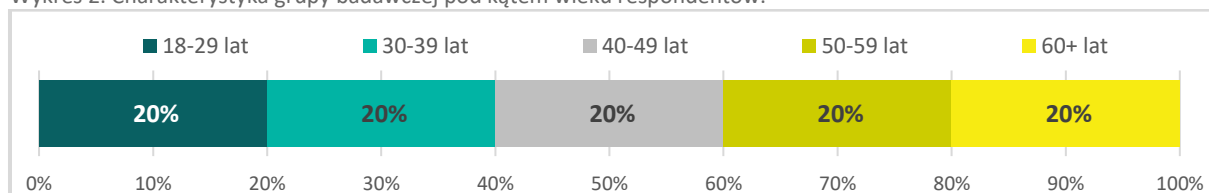
Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu kobiety i mężczyźni stanowili po 50% badanych.

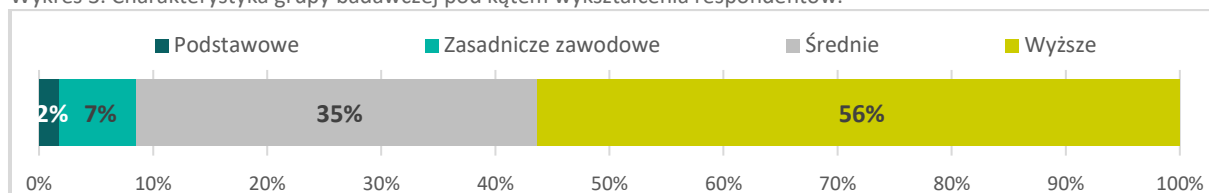
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów nie odnotowano jednej dominującej grupy respondentów. W każdej z badanych grup wiekowych odnotowano około 20% ankietowanych.

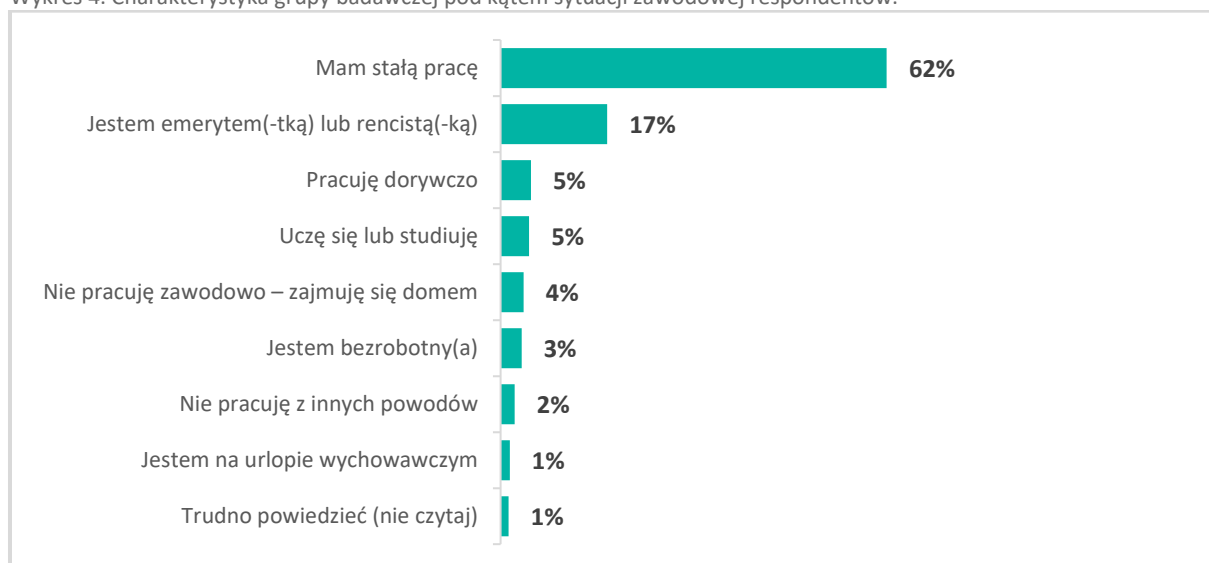
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Analiza ankiet badawczych wykazała, że w przypadku wykształcenia respondentów dominującymi grupami były osoby z wykształceniem wyższym (56% badanych) i średnim (35% badanych).

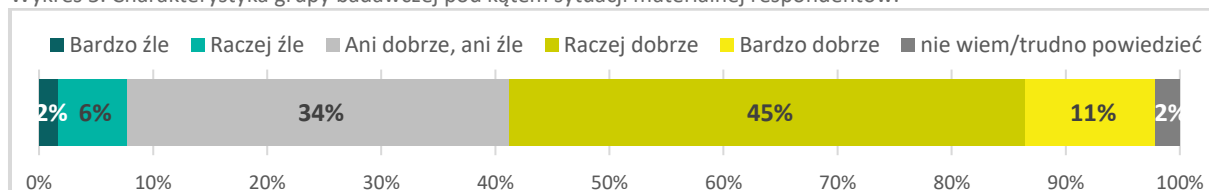
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów wskazuje na przeważającą grupę osób posiadających stałą pracę (62% badanych).

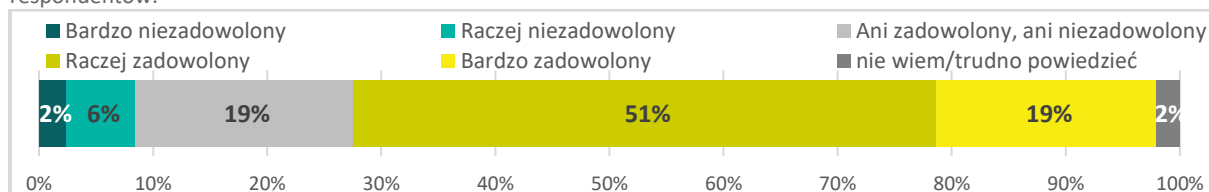
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Respondenci określili w przeważającej części swoją sytuację materialną jako raczej dobrą (45% badanych) oraz ani dobrą, ani złą (34% badanych).

Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

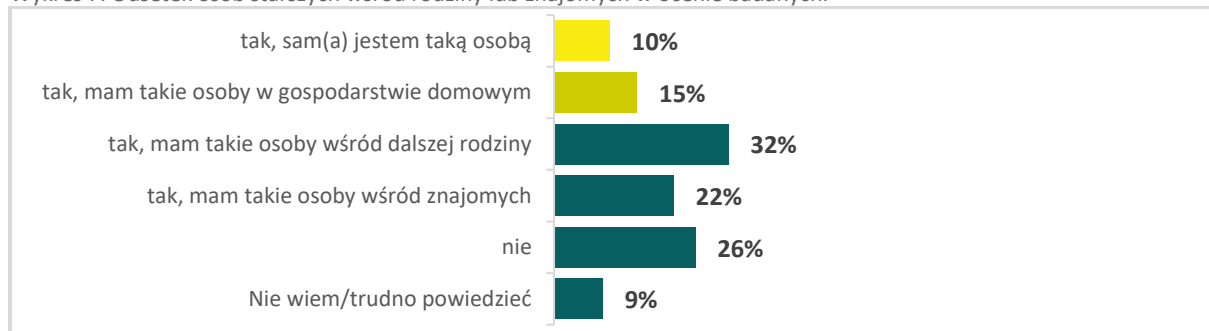
Ankietowani biorący udział w badaniu wyrazili opinię, że są raczej zadowoleni (51% badanych) oraz bardzo zadowoleni (19% badanych) z zamieszkiwania na terenie gmin powiatu radomskiego.

II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów

1. Usługi społeczne dla osób starszych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób starszych.

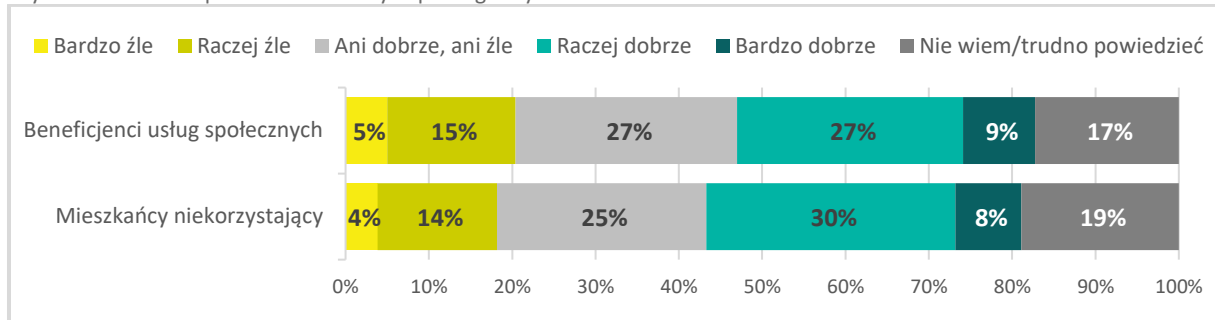
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców powiatu 10% stanowiły osoby starsze, dodatkowo 15% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 32% badanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny, a 22% wśród znajomych.

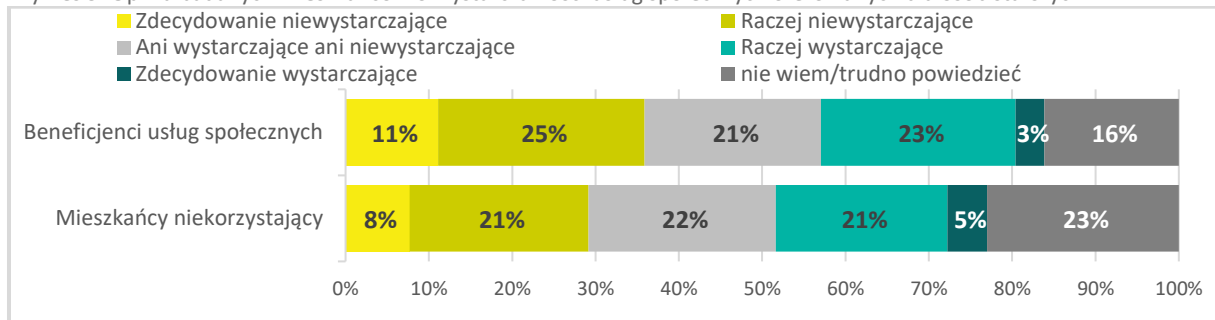
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminy.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gminy powiatu radomskiego dobrze wspierają osoby starsze (36% beneficjentów usług społecznych, 38% niekorzystających z nich).

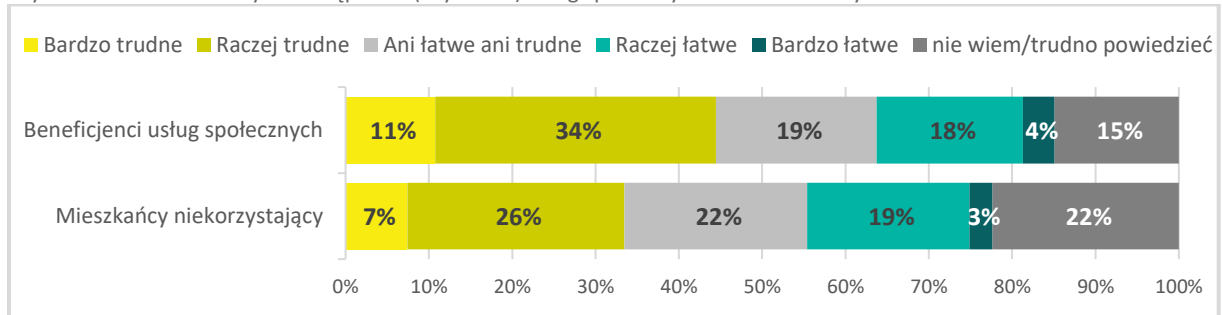
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców powiatu przeważa zdanie, że usługi oferowane przez gminy powiatu radomskiego osobom starszym są niewystarczające (36% beneficjentów usług społecznych, 29% niekorzystających z nich).

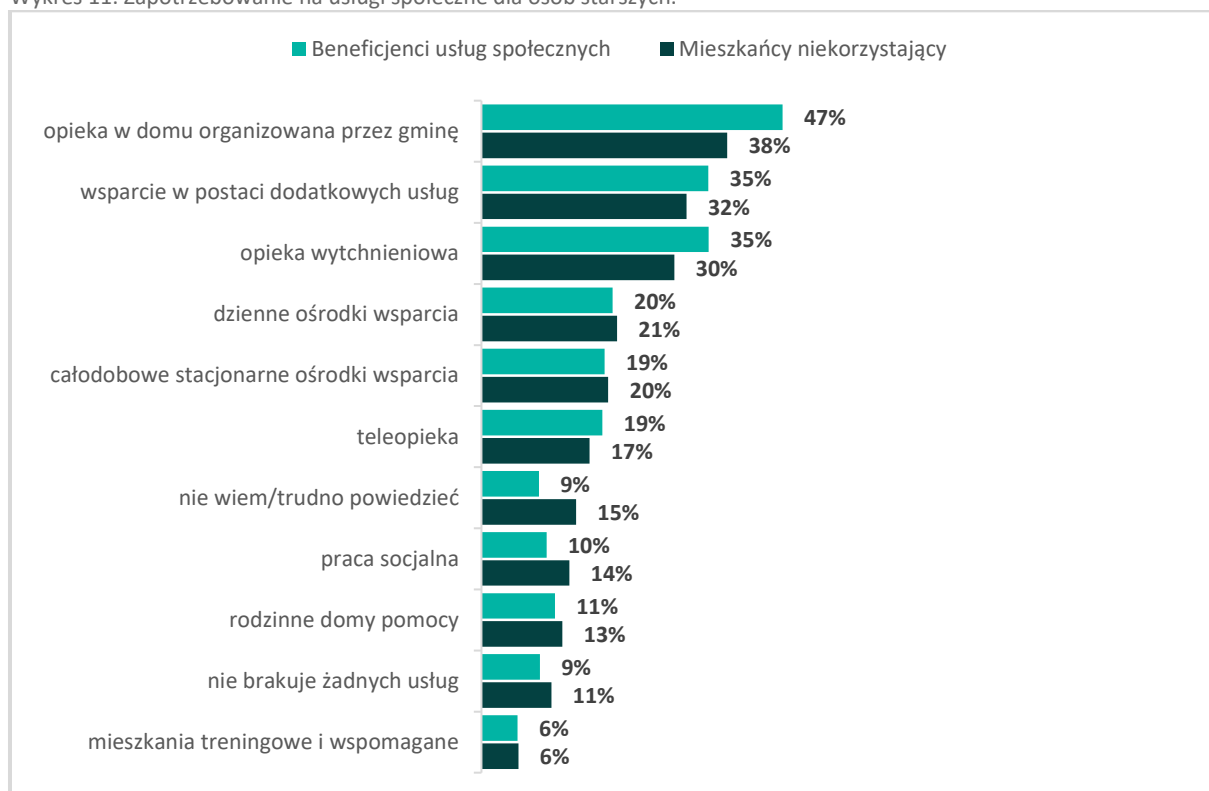
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gmin powiatu radomskiego jest trudne (45% beneficjentów usług społecznych, 33% niekorzystających z nich).

Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych.

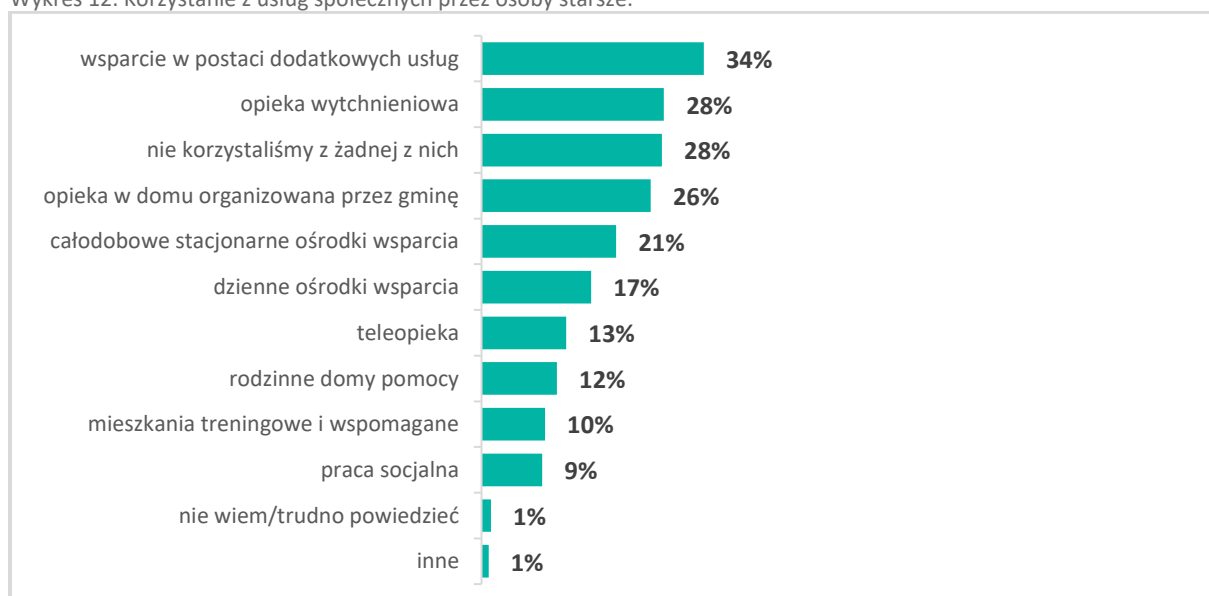

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców powiatu najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa).

Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze.

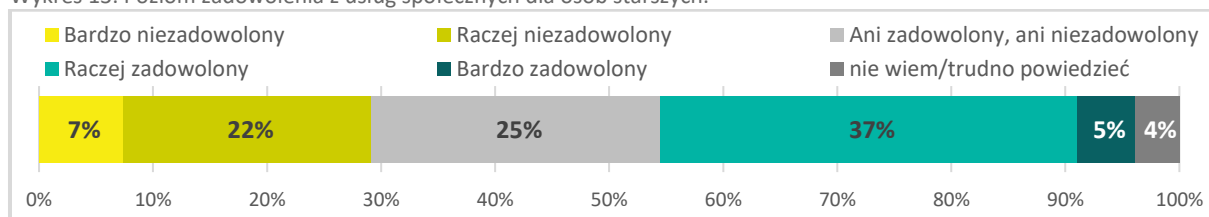

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy formularzy badawczych wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat w gminach powiatu radomskiego osoby starsze najczęściej korzystały z następujących usług:

- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę.

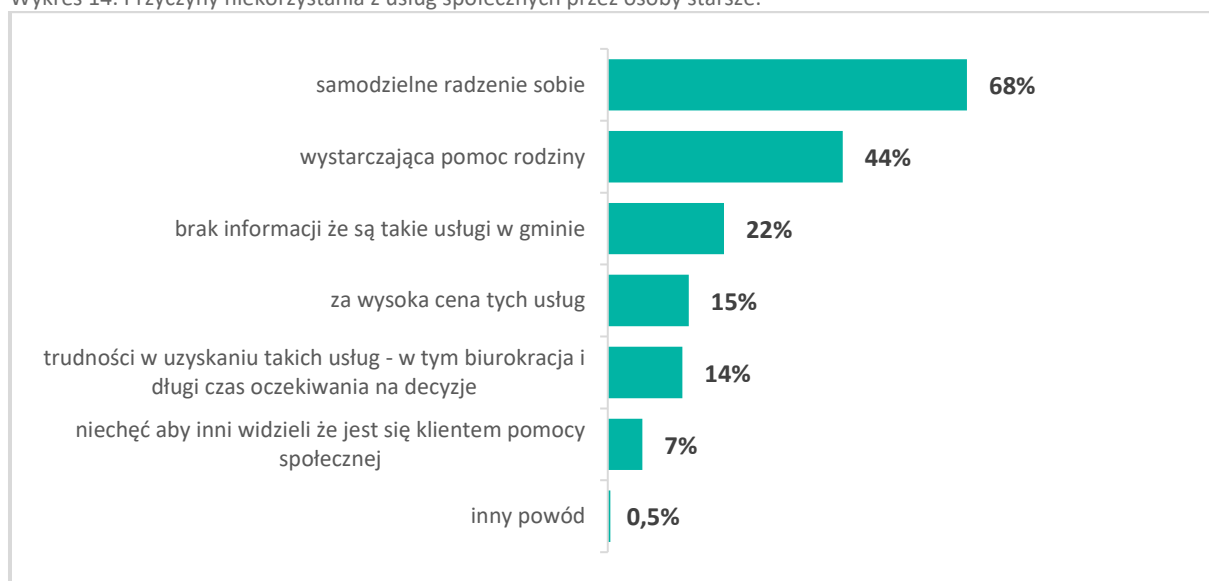
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Mieszkańcy gmin powiatu radomskiego korzystający z usług społecznych są z nich zadowoleni (42% badanych jest zadowolonych, a 29% badanych jest niezadowolonych).

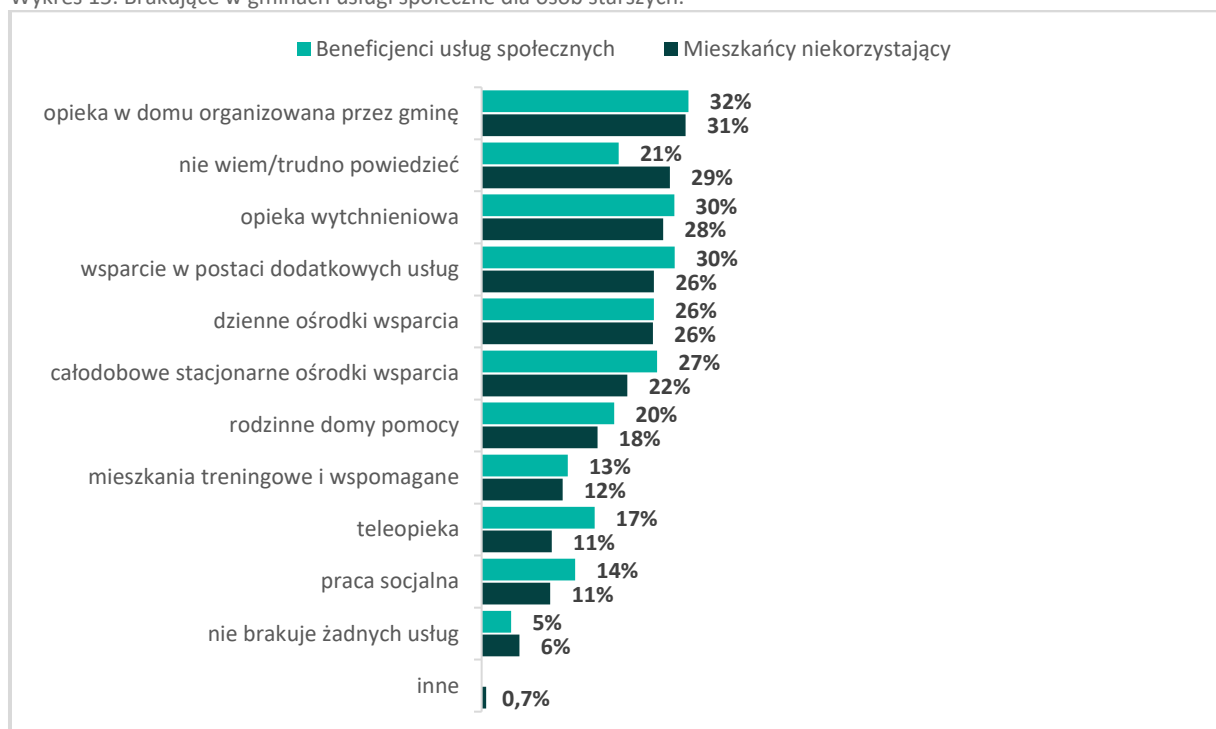
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby starsze, które nie były objęte usługami społecznymi, jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały głównie, że: radzą sobie samodzielnie (68% ankietowanych), wystarcza im pomoc rodziny (44% ankietowanych) oraz brak jest informacji o takich usługach w gminie (22% ankietowanych).

Wykres 15. Brakujące w gminach usługi społeczne dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

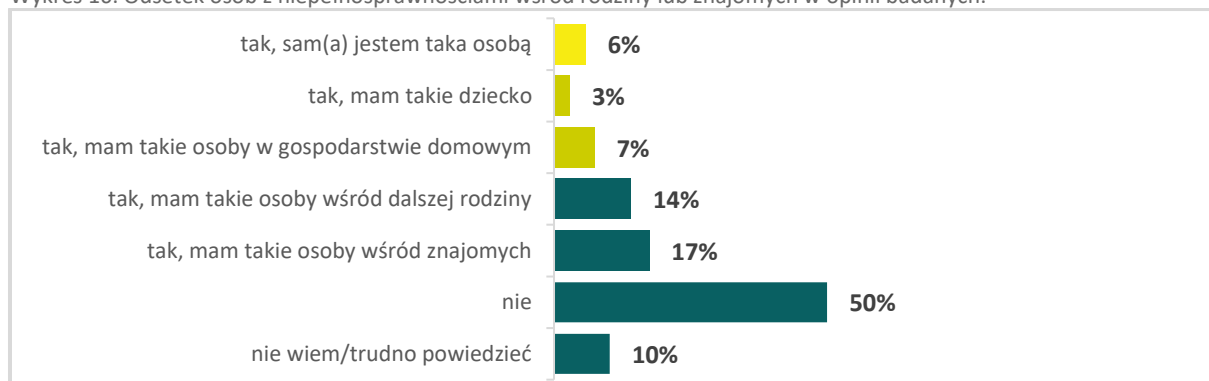
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gmin powiatu najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu).

2. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób z niepełnosprawnościami.

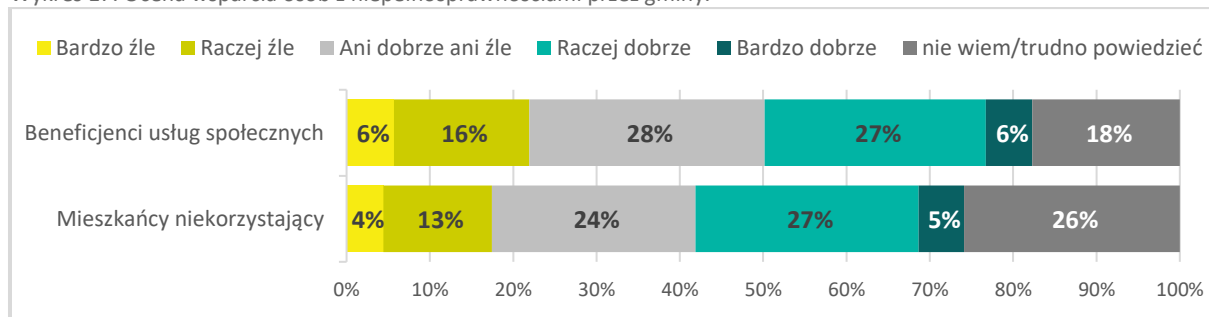
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców powiatu 6% stanowiły osoby z niepełnosprawnościami. Dodatkowo 3% badanych przyznało, że jest rodzicem dziecka z niepełnosprawnością, 7% badanych ma takie osoby w gospodarstwie domowym, natomiast 17% badanych ma takie osoby wśród znajomych.

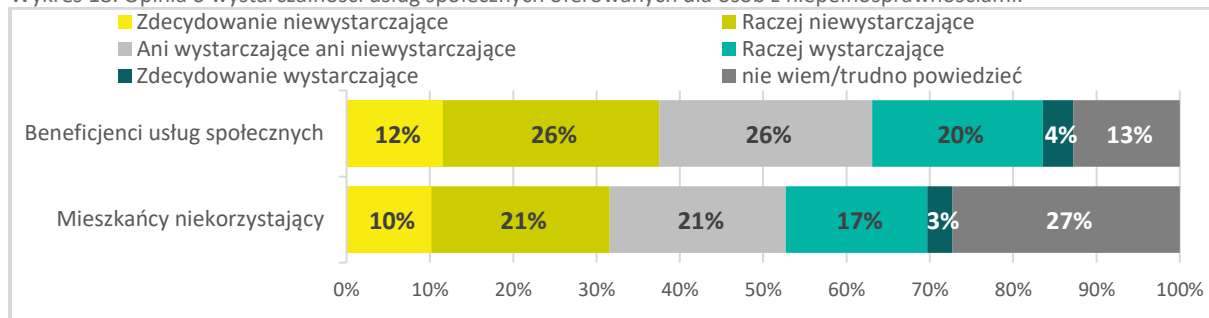
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminy.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gminy powiatu radomskiego dobrze wspierają osoby z niepełnosprawnościami (33% beneficjentów usług społecznych, 32% niekorzystających z nich).

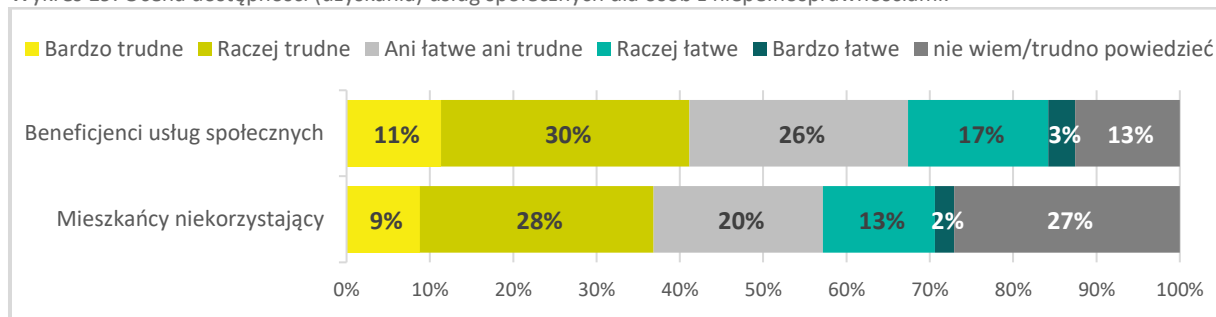
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia, że usługi oferowane przez gminy powiatu radomskiego dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (38% beneficjentów usług społecznych, 31% niekorzystających z nich).

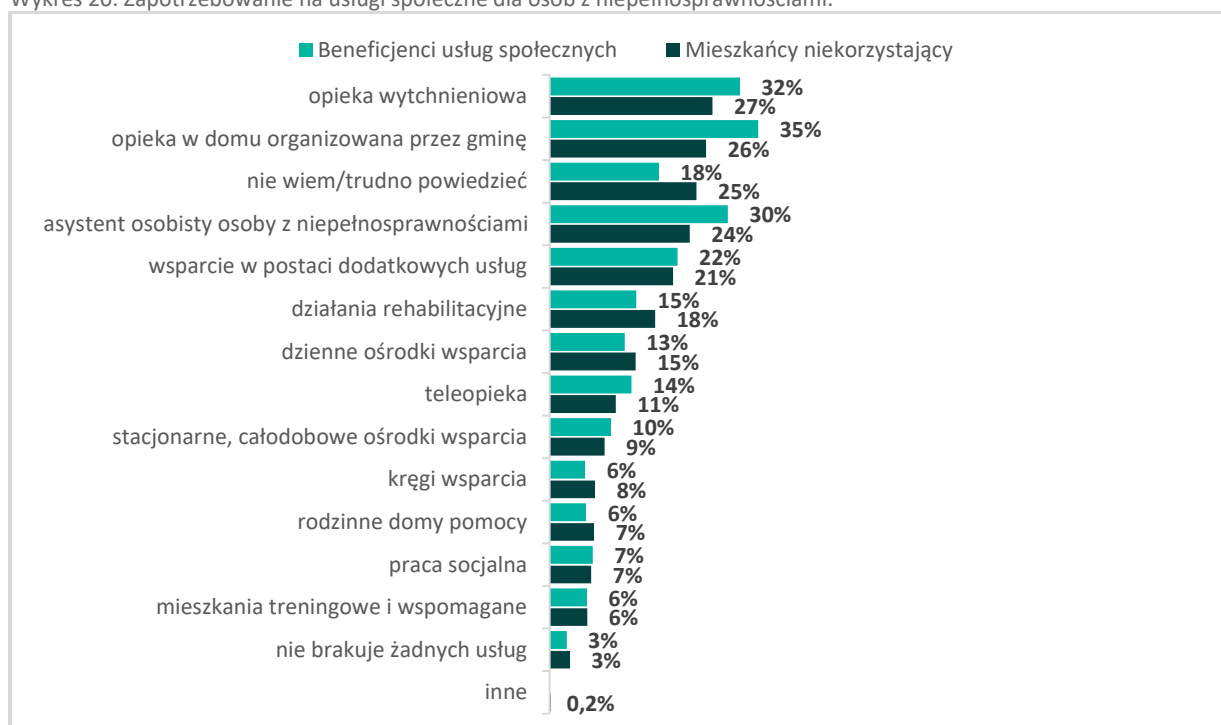
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gmin powiatu radomskiego jest trudne (41% beneficjentów usług społecznych, 37% niekorzystających z nich).

Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami.

Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.

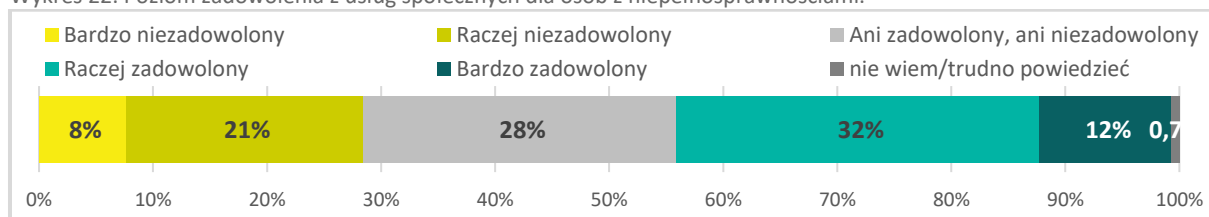

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani uznali, że w ciągu ostatnich 3 lat w gminach powiatu radomskiego osoby z niepełnosprawnościami najczęściej korzystały z następujących usług:

- wsparcia w postaci dodatkowych usług np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- działań rehabilitacyjnych
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej).

Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani mieszkańcy gmin powiatu radomskiego, korzystający z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami stwierdzili, że w większości są z nich zadowolona (44% zadowolonych do 29% niezadowolonych).

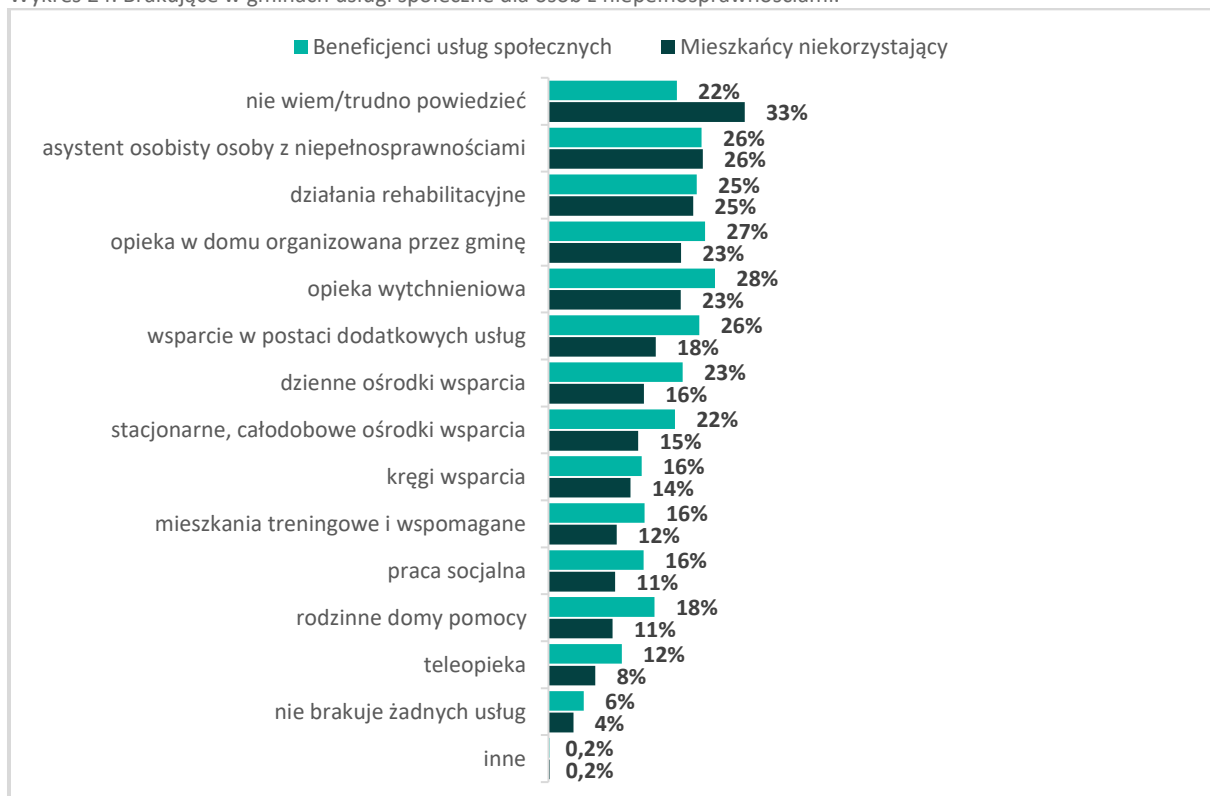
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z niepełnosprawnościami, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały na: na trudności w uzyskaniu dostępu takich usług, w tym: biurokrację i długi czas oczekiwania na decyzje (47% badanych), brak informacji o świadczeniu takich usług w gminie oraz radzenie sobie samodzielnie (po 44% badanych).

Wykres 24. Brakujące w gminach usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

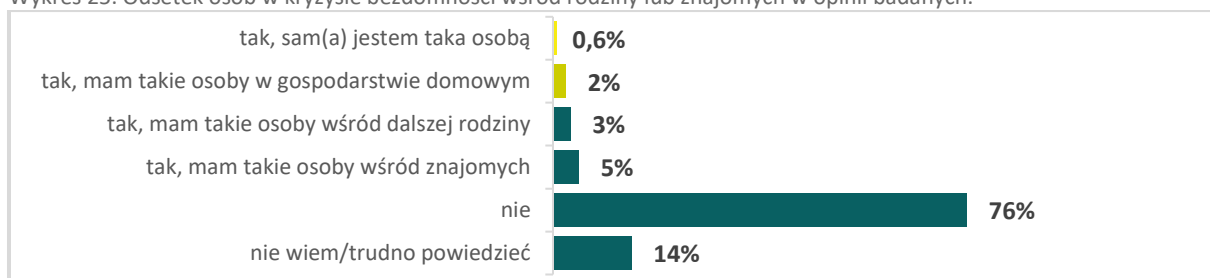
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami
- działania rehabilitacyjne
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa).

3. Usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie bezdomności.

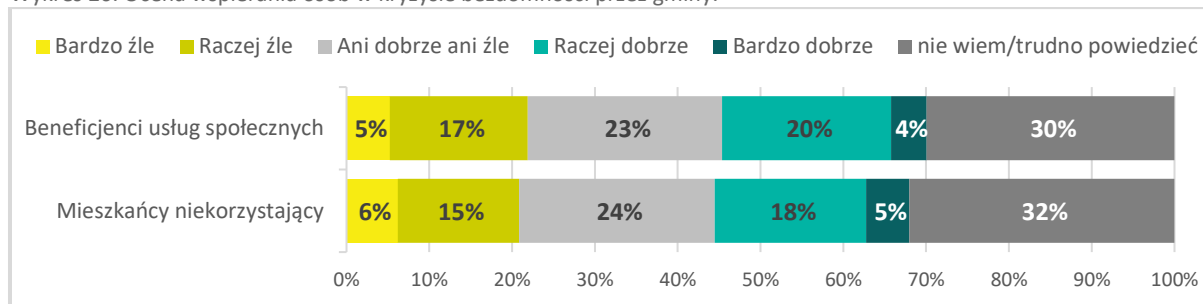
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gmin powiatu radomskiego niespełna 1% stanowią osoby w kryzysie bezdomności. Dodatkowo 2% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 3% badanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny, natomiast 5% badanych wskazało na takie osoby wśród znajomych.

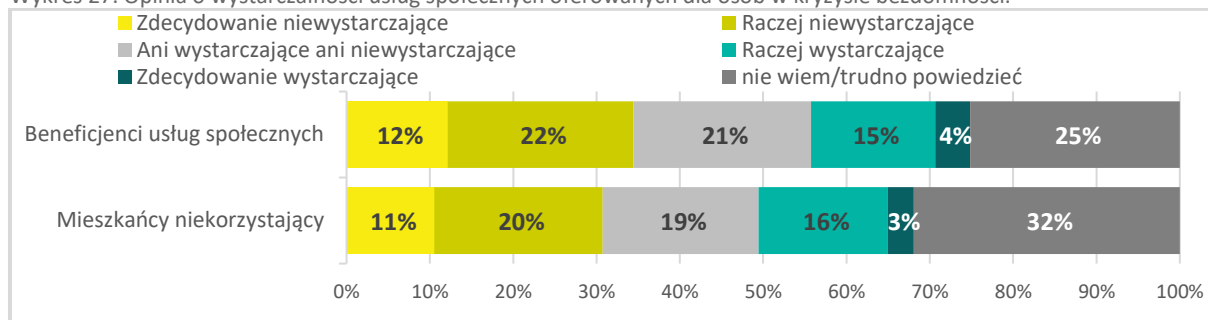
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminy.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców nieco przeważa zdanie, że gminy powiatu radomskiego dobrze wspierają osoby w kryzysie bezdomności (24% beneficjentów usług społecznych, 23% niekorzystających z nich).

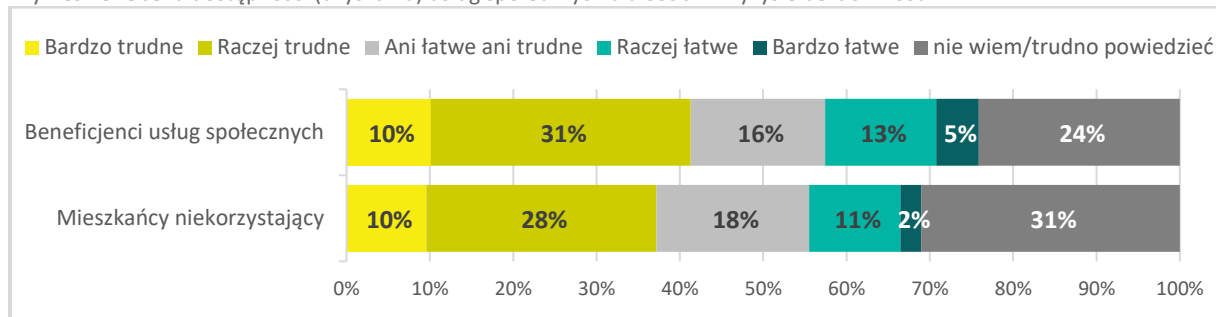
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani wskazali także, że usługi oferowane osobom w kryzysie bezdomności przez gminy powiatu radomskiego są niewystarczające (34% beneficjentów usług społecznych, 33% niekorzystających z nich).

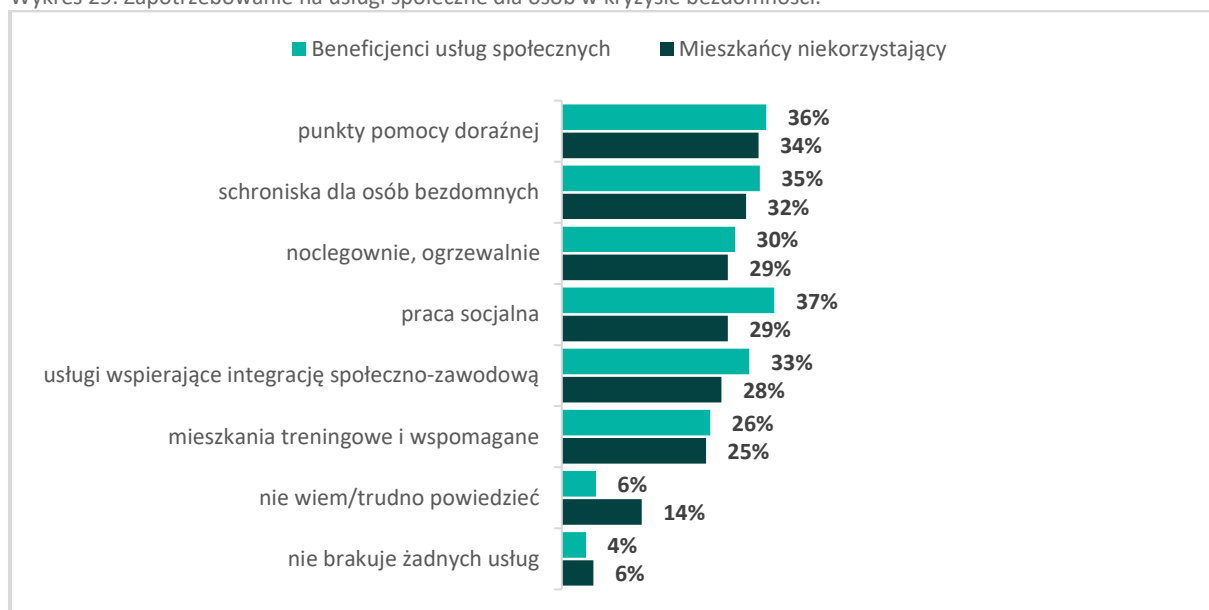
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gmin powiatu radomskiego jest trudne (41% beneficjentów usług społecznych, 38% niekorzystających z nich).

Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.

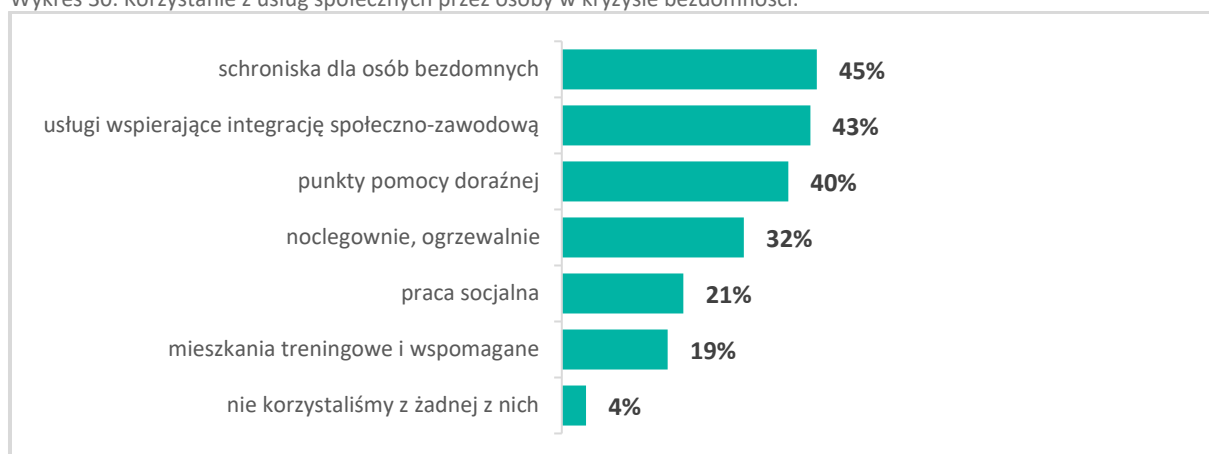

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności to:

- punkty pomocy doraźnej (m.in. jadłodajnie, punkty wydawania żywności i odzieży, łaźnie, punkty poradnictwa)
- schroniska dla osób bezdomnych
- noclegownie, ogrzewalnie
- praca socjalna z osobami pozostającymi w kryzysie bezdomności.

Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.

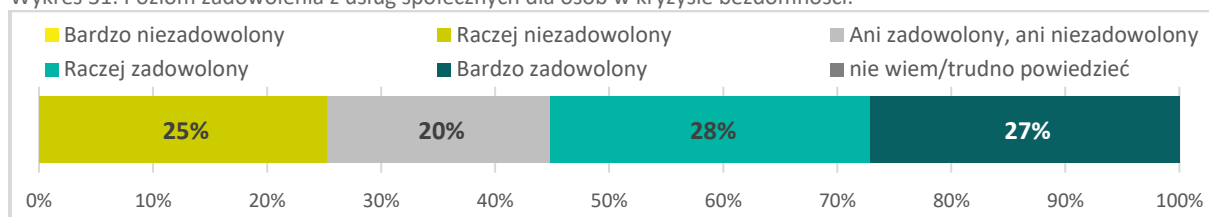

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie bezdomności z terenu gmin powiatu radomskiego najczęściej korzystały z następujących usług:

- schronisk dla osób bezdomnych
- usług wspierających integrację społeczno-zawodową
- punktów pomocy doraźnej.

Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności korzystające z usług społecznych wyrazili opinię, że są z nich zadowolone.

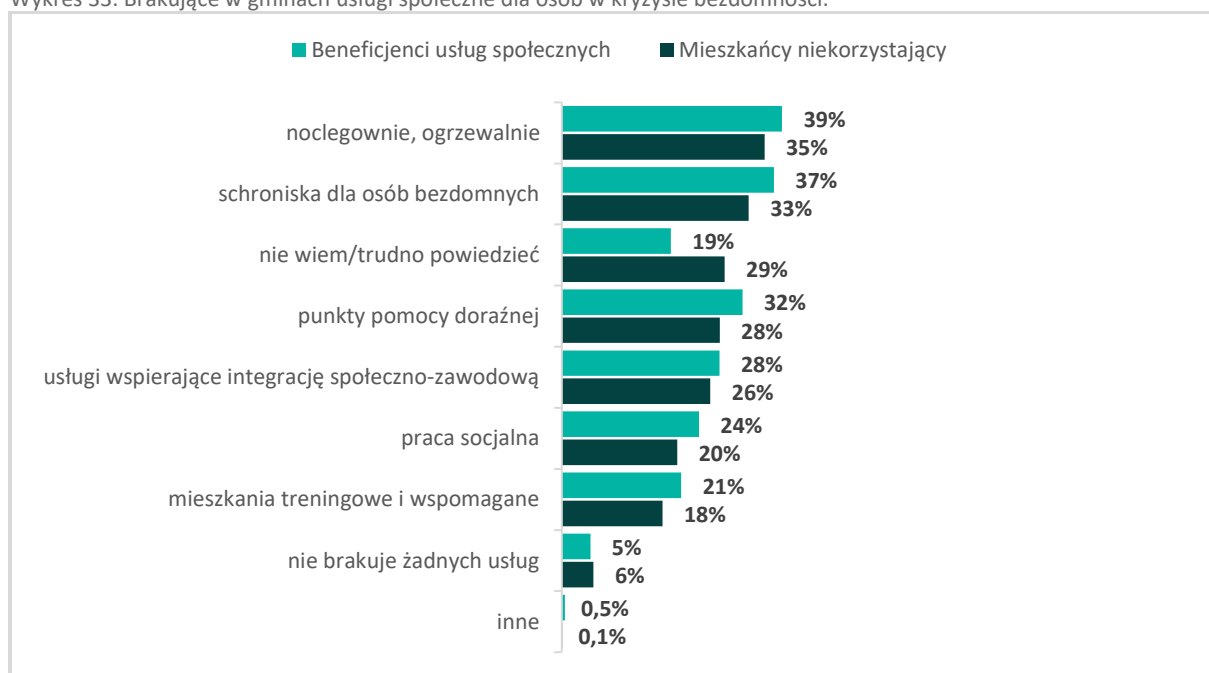
Wykres 32. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności, które nie skorzystały z usług społecznych dla nich przeznaczonych jako przyczynę głównie wskazywały na trudności w uzyskaniu takich usług w tym biurokrację i długi czas oczekiwania na decyzje (76% badanych) a także na samodzielne radzenie sobie (42% badanych) oraz niechęć, aby inni widzieli, że jest się klientem pomocy społecznej (38% badanych).

Wykres 33. Brakujące w gminach usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

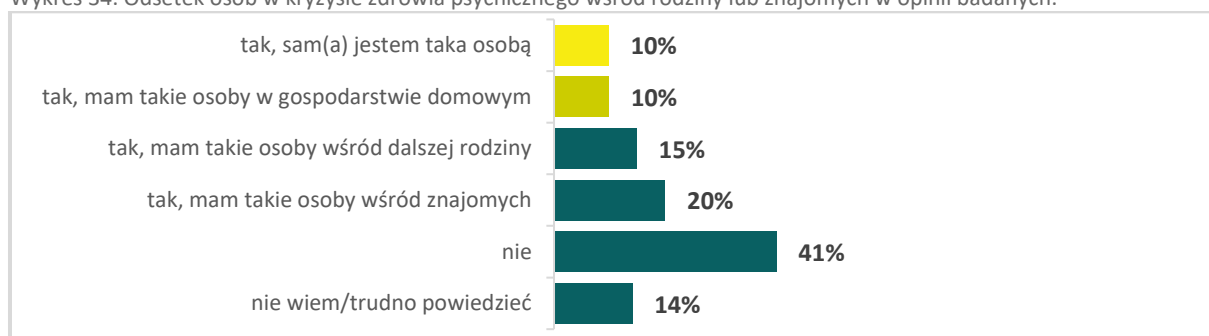
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej brakuje następujących usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności:

- noclegowni, ogrzewalni
- schronisk dla osób bezdomnych
- punktów pomocy doraźnej.

4. Usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

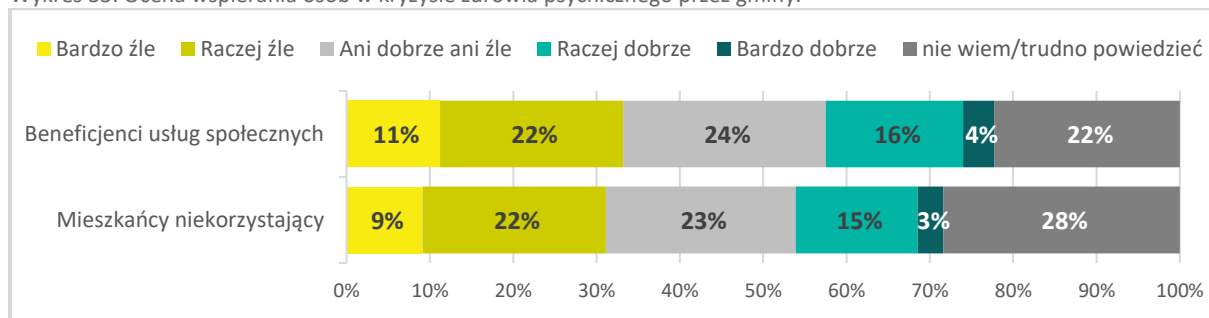
Wykres 34. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców 10% stanowiły osoby w kryzysie zdrowia psychicznego. Dodatkowo 10% ankietowanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 15% uczestników badania przyznało, że ma takie osoby wśród dalszej rodziny, a 20% badanych wśród znajomych.

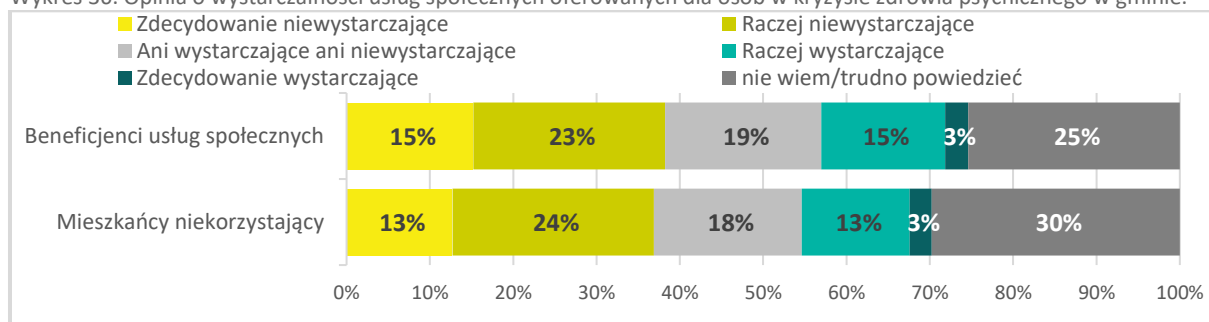
Wykres 35. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminy.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gminy powiatu radomskiego źle wspierają osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (33% beneficjentów usług społecznych, 31% niekorzystających z nich).

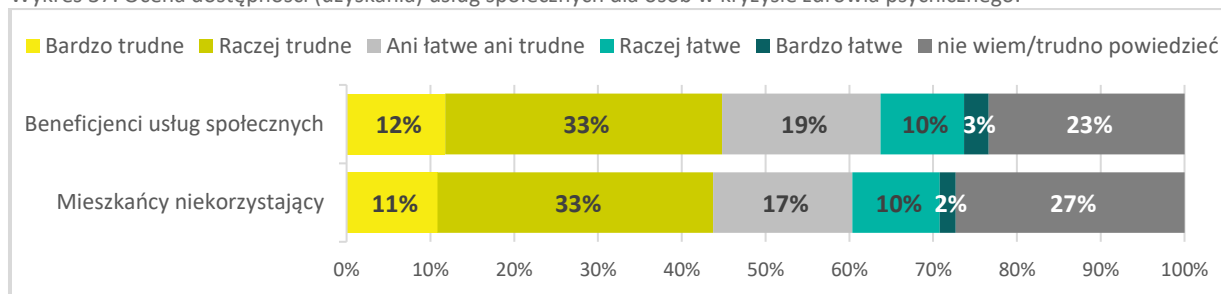
Wykres 36. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminy powiatu radomskiego są niewystarczające (38% beneficjentów usług społecznych, 37% niekorzystających z nich).

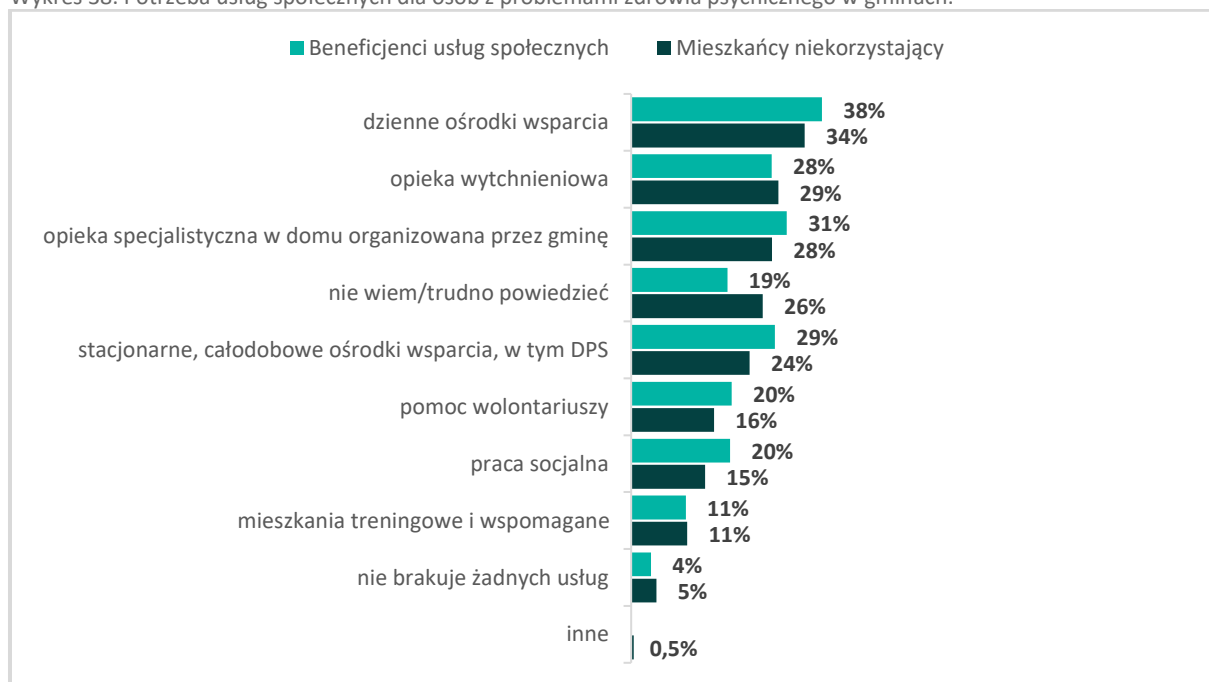
Wykres 37. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gmin powiatu radomskiego jest trudne (45% beneficjentów usług społecznych, 44% niekorzystających z nich).

Wykres 38. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminach.

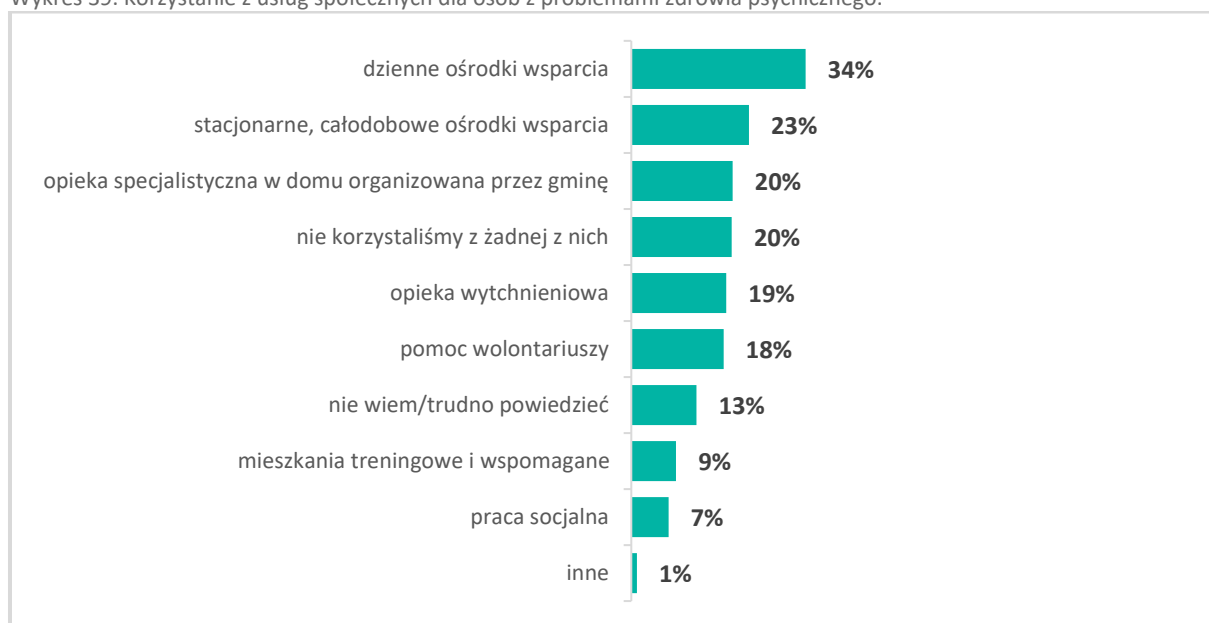

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- **dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi**
- **wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)**
- **specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę.**

Wykres 39. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

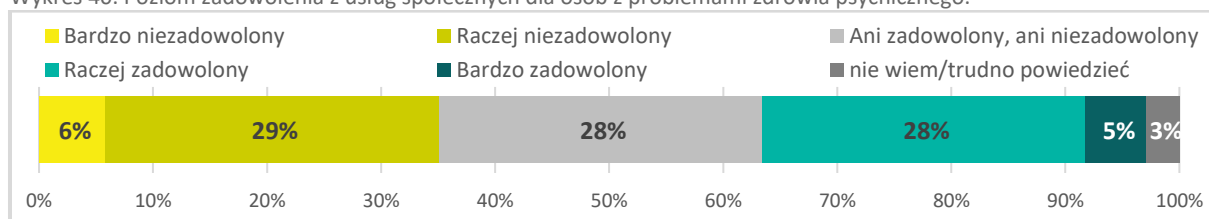

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gmin powiatu radomskiego najczęściej korzystały z następujących usług:

- **dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi**
- **stacjonarnych, całodobowych ośrodków wsparcia.**

Wykres 40. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gmin powiatu radomskiego korzystających z usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego więcej wyraziło swoje niezadowolenie z poziomu ich świadczenia niż zadowolenie (35% badanych jest niezadowolonych, a 33% badanych jest zadowolonych).

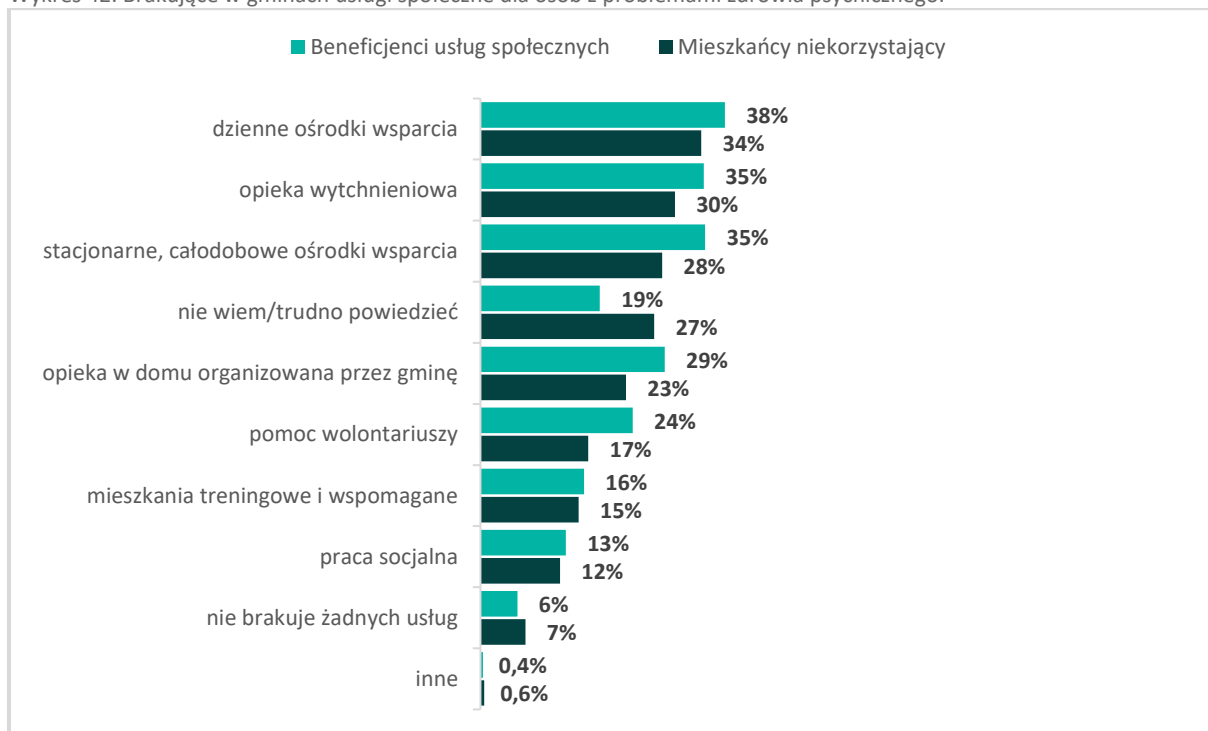
Wykres 41. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z problemami zdrowia psychicznego, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: samodzielne radzenie sobie (60% badanych), oraz brak informacji, że są takie usługi w gminie (35% badanych).

Wykres 42. Brakujące w gminach usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

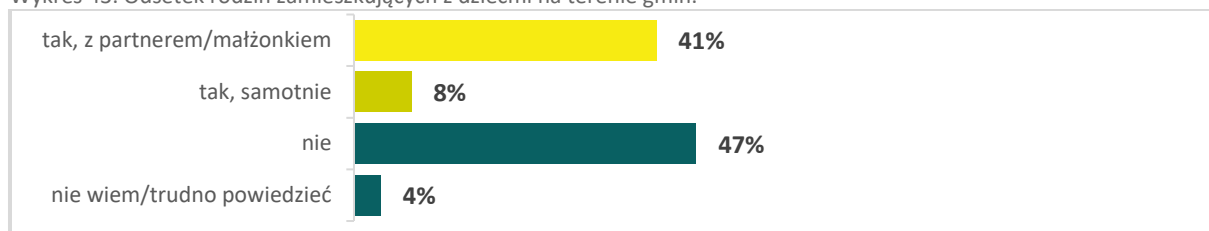
- **dzielne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi**

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

5. Usługi społeczne dla rodzin z dziećmi

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla rodzin z dziećmi.

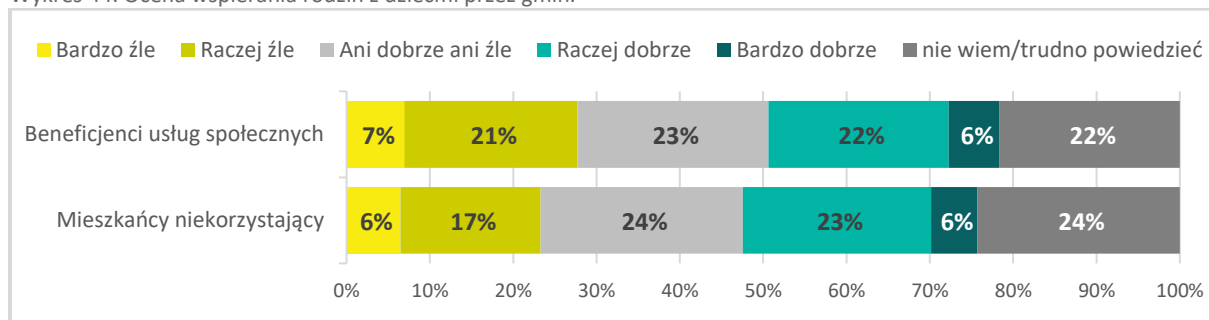
Wykres 43. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gmin.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców powiatu 41% ankietowanych stanowiły rodziny z dziećmi. Dodatkowo 8% uczestników badania przyznało, że mieszka samotnie z dziećmi, natomiast 47% badanych nie posiada dzieci.

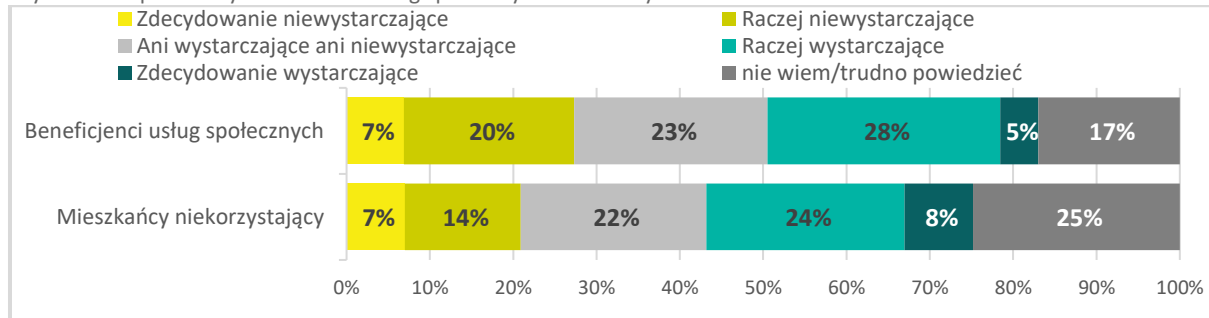
Wykres 44. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gmin.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gminy powiatu radomskiego dobrze wspierają rodziny z dziećmi (28% beneficjentów usług społecznych, 29% niekorzystających z nich).

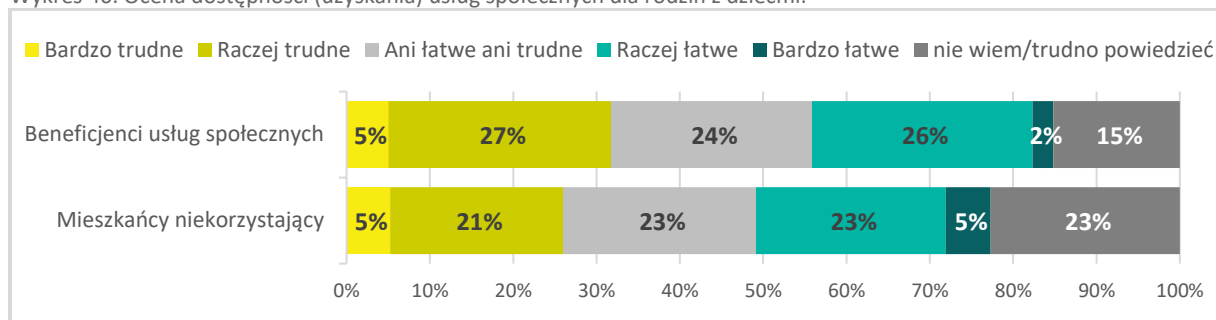
Wykres 45. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia, że usługi oferowane rodzinom z dziećmi przez gminy powiatu radomskiego są wystarczające (35% beneficjentów usług społecznych, 32% niekorzystających z nich).

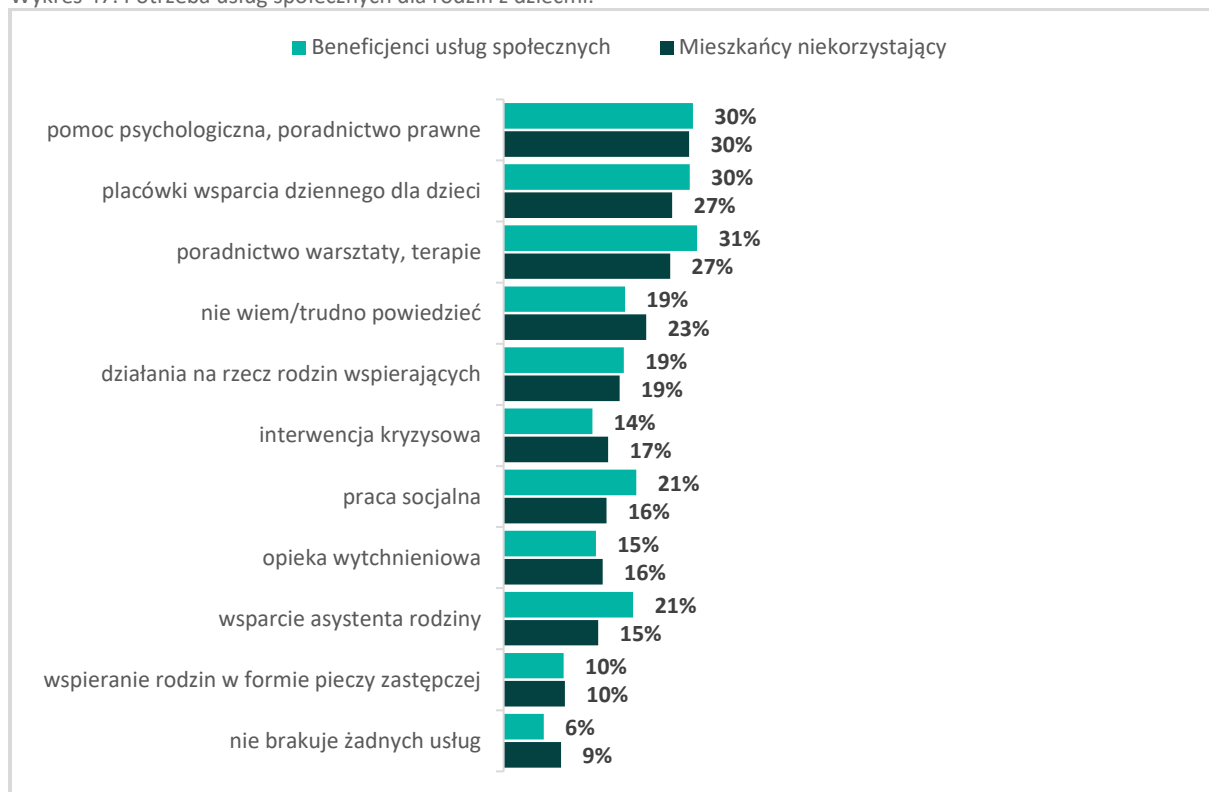
Wykres 46. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o stopniu trudności w uzyskaniu usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gmin powiatu radomskiego jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że uzyskanie ww. usług jest trudne (32% badanych) niż jest łatwe (28% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z usług społecznych mają odwrotne zdanie (28% badanych uznało, że jest łatwe, a 26% badanych, że jest trudne).

Wykres 47. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

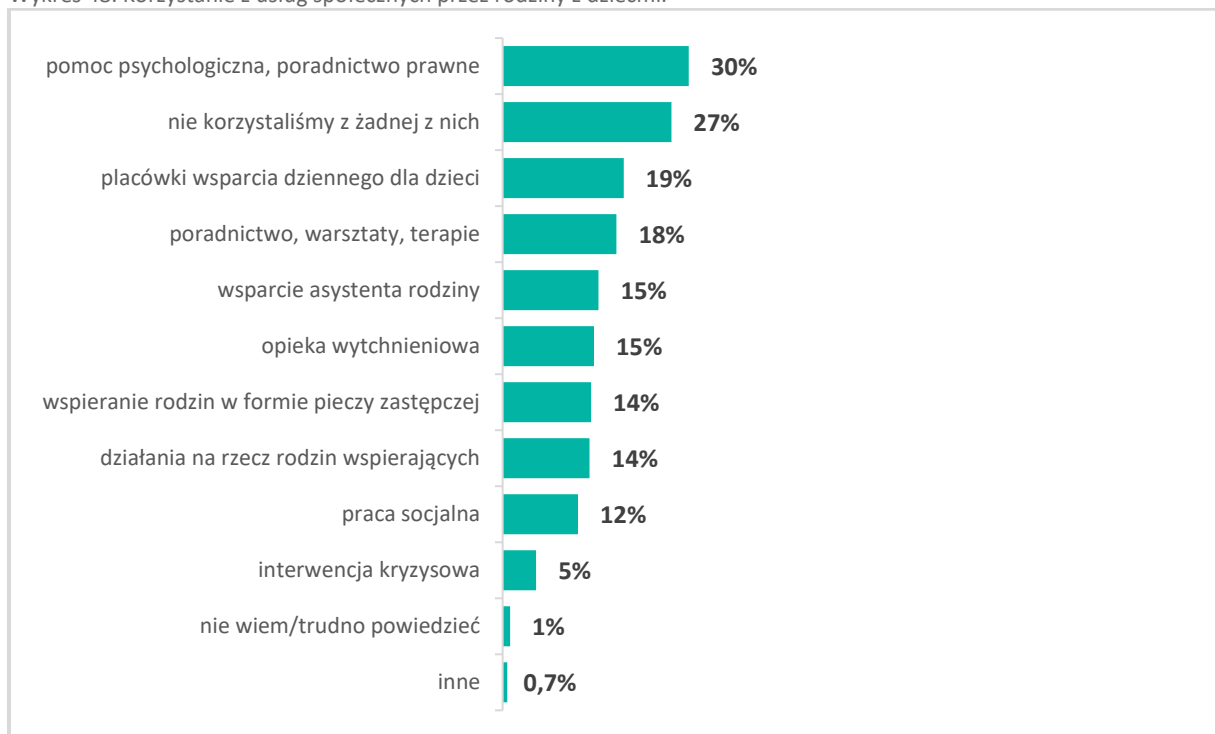
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne

- placówki wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwo, warsztaty, terapie.

Wykres 48. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.

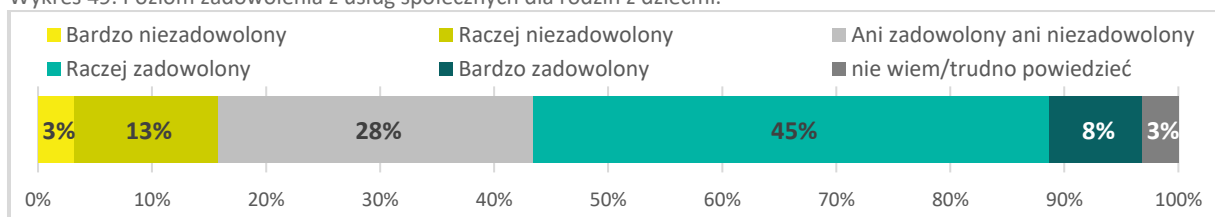

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat rodziny z dziećmi z terenu gmin powiatu radomskiego najczęściej korzystały z następujących usług:

- pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego
- placówek wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwa, warsztatów, terapii.

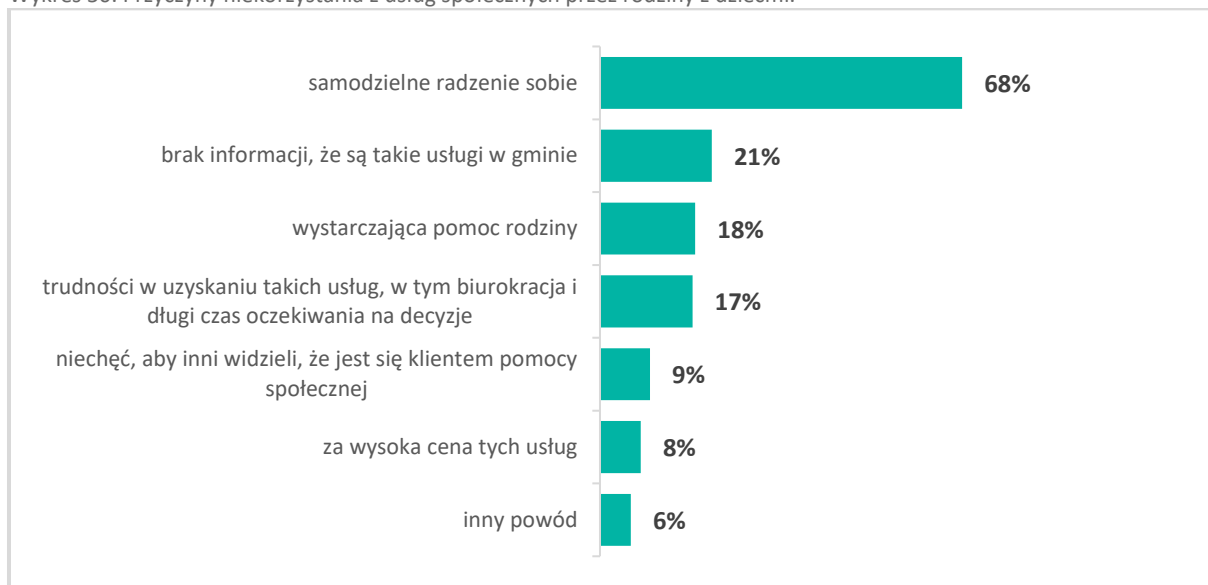
Wykres 49. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gmin powiatu radomskiego korzystających z usług społecznych dla rodzin z dziećmi większość wyraziła swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (53% zadowolonych do 16% niezadowolonych).

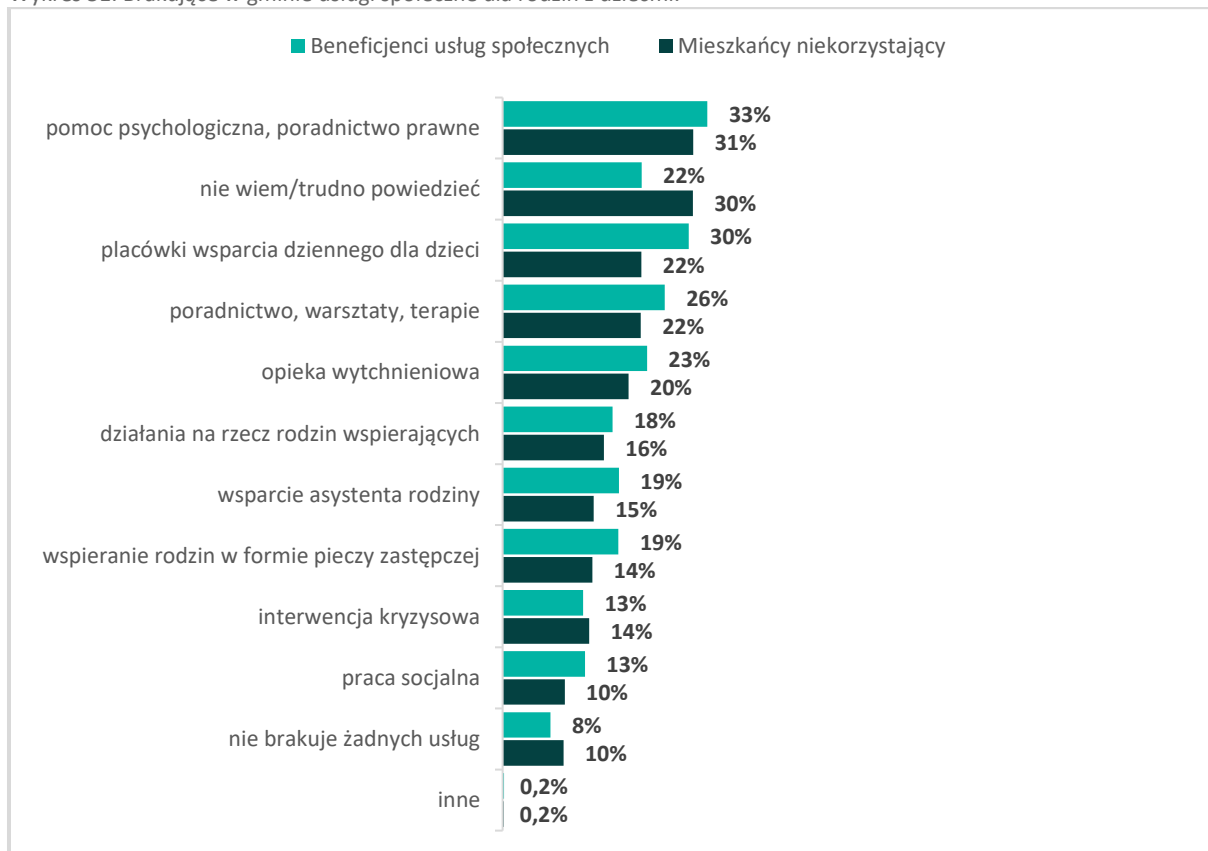
Wykres 50. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Rodziny z dziećmi, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: radzenie sobie samodzielnie z problemami (68% badanych) oraz brak informacji, że są takie usługi na terenie gminy (21% badanych).

Wykres 51. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

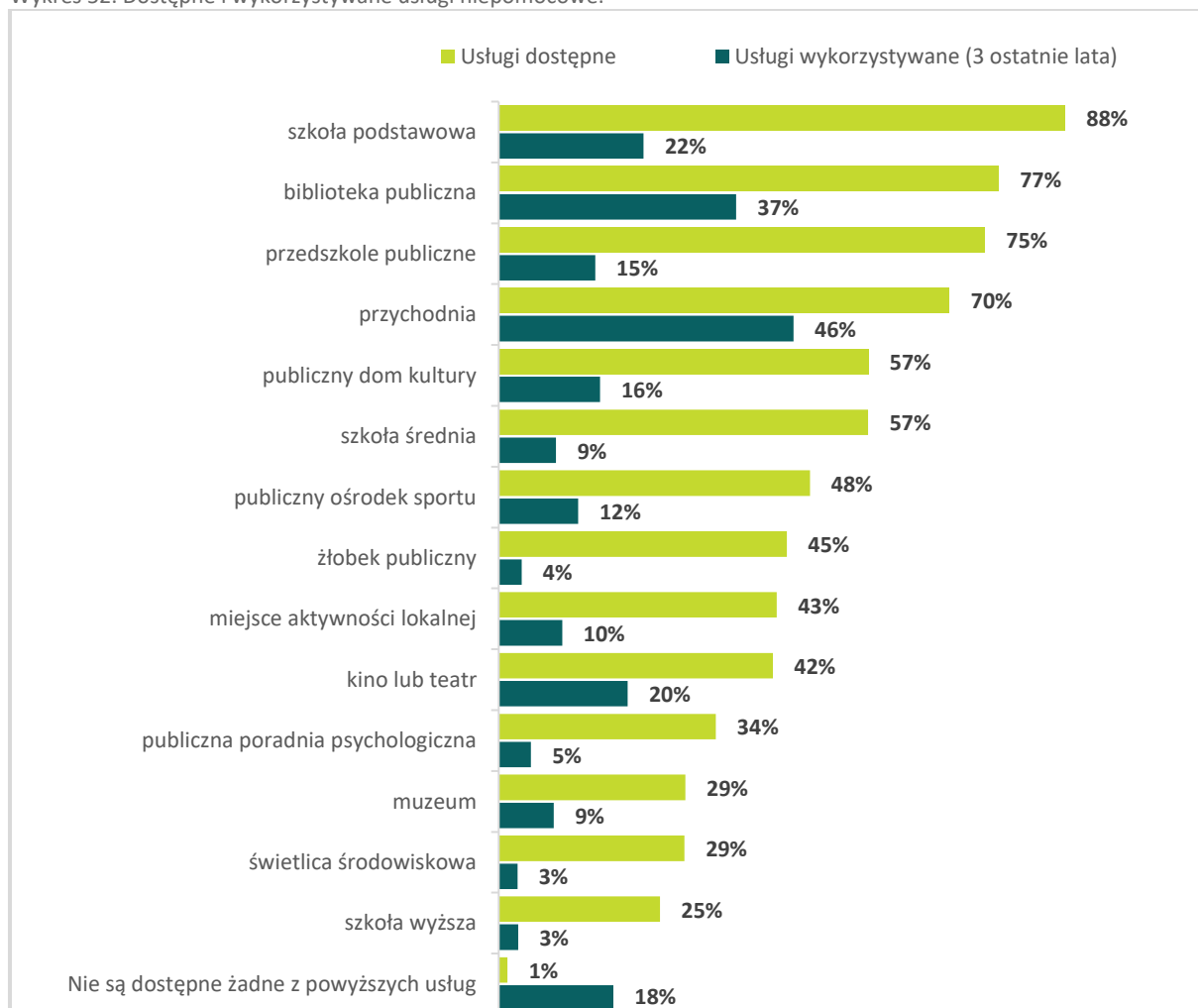
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gmin powiatu radomskiego najbardziej brakujące usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwo, warsztaty, terapie.

6. Usługi niepomocowe dostępne w powiecie

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego o realizowanych na jej terenie usługach niepomocowych.

Wykres 52. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem mieszkańców gmin powiatu radomskiego na jej terenie są dostępne różne niepomocowe usługi społeczne. Najczęściej wskazywane to:

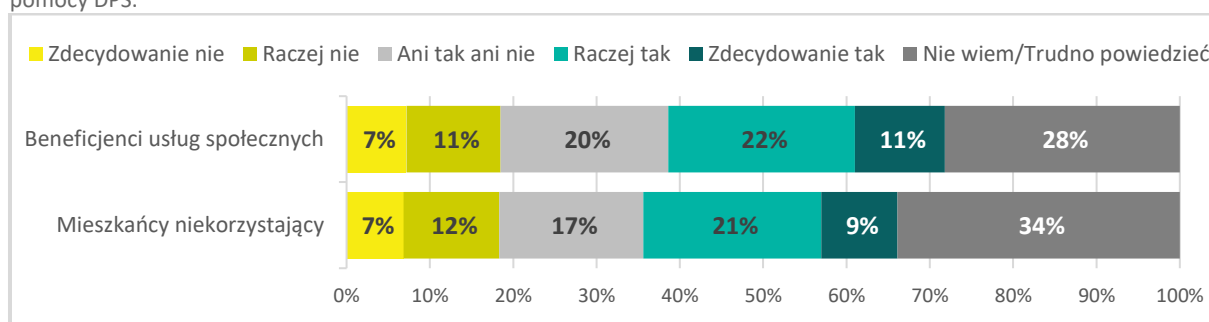
- szkoła podstawowa (88% ankietowanych)
- biblioteka publiczna (77% ankietowanych)
- przedszkole publiczne (75% ankietowanych)
- przychodnia (70% ankietowanych).
- publiczny dom kultury (57% ankietowanych)
- szkoła średnia (57% ankietowanych).

Natomiast najczęściej wykorzystywaną w ciągu ostatnich 3 lat usługą społeczną według respondentów jest przychodnia (46% badanych) oraz biblioteka (37% badanych).

7. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gmin powiatu radomskiego o potrzebie zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych.

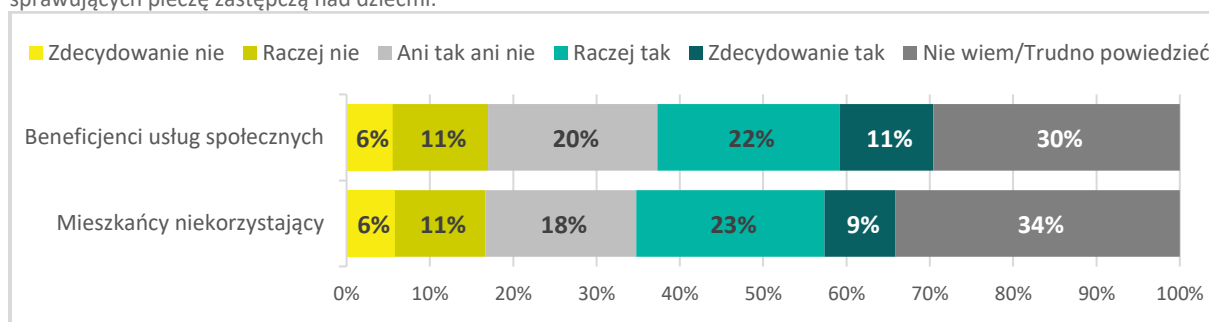
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gmin powiatu radomskiego przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które potrzebują wsparcia w postaci umieszczenia ich w domu pomocy społecznej wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (33% beneficjentów usług społecznych, 30% niekorzystających z nich).

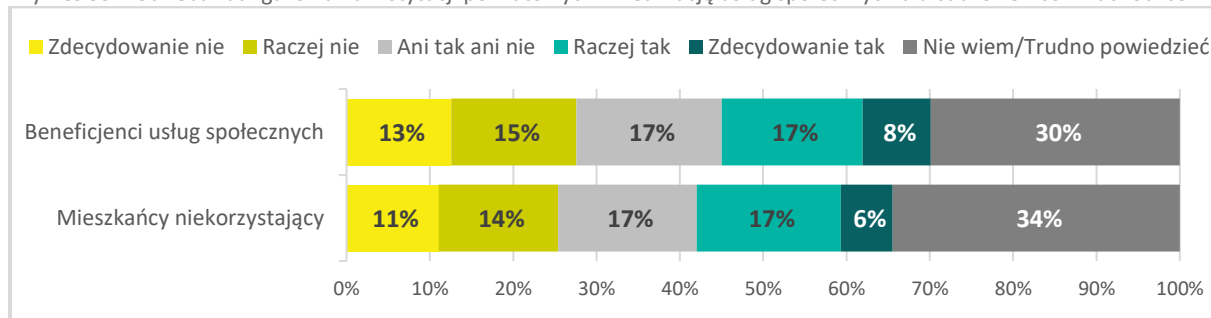
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gmin powiatu radomskiego przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (33% beneficjentów usług społecznych, 32% niekorzystających z nich).

Wykres 55. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gmin powiatu radomskiego przeważa zdanie, że instytucje powiatowe nie powinny wzmacniać działań pomocowych wobec cudzoziemców i uchodźców (28% beneficjentów usług społecznych, 25% niekorzystających z nich).

ROZDZIAŁ III

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO INSTYTUCJI ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI SPOŁECZNE W POWIECIE RADOMSKIM

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

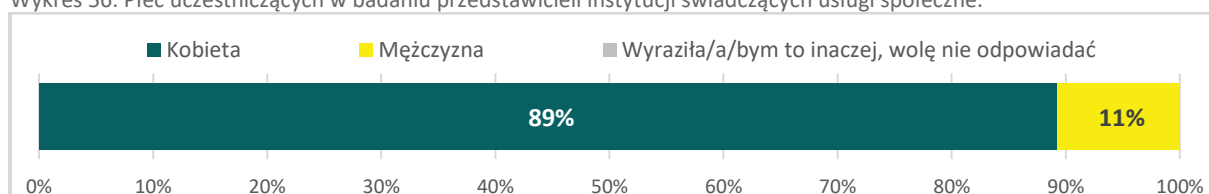
1. Metodologia badania

W ramach niniejszej diagnozy zostało również przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS badanie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w lutym i marcu 2025 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **W powiecie radomskim przeprowadzono 28 wywiadów z przedstawicielami ww. instytucji** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie przedstawicieli instytucji). Liczebność jest zbyt mała do wykonania analiz ilościowych ($n < 30$), dlatego dane mają charakter jakościowy.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, stanowiska, stażu pracy, podmiotu prowadzącego, nazwy instytucji. Grupa ta uczestniczyła w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w gminach powiatu radomskiego.

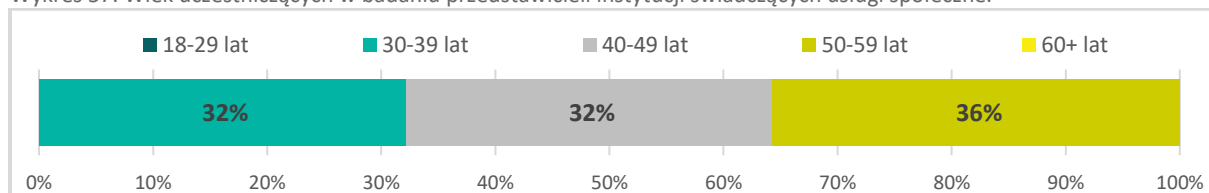
Wykres 56. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu dominującą grupą respondentów pod kątem płci były kobiety (stanowiły 89% badanych).

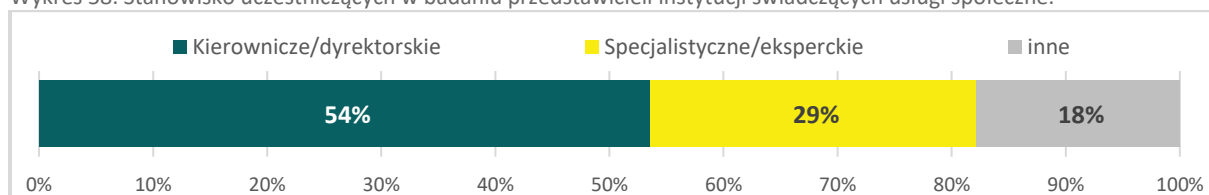
Wykres 57. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów reprezentowali oni trzy grupy wiekowe, wśród których nieco dominowała grupa w wieku 50-59 lat.

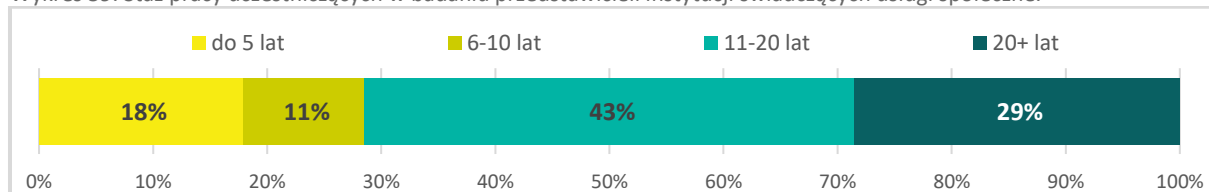
Wykres 58. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stanowiska respondentów reprezentowali oni trzy dwie grupy zawodowe, wśród których dominującą byli kierownicy/dyrektorzy (54% ankietowanych).

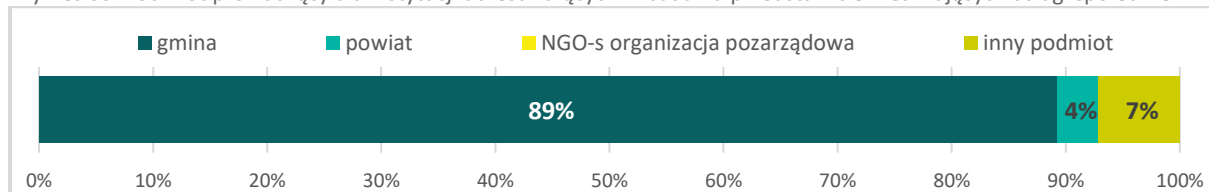
Wykres 59. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stażu pracy respondentów reprezentowali oni cztery grupy doświadczenia, wśród których dominującą była ta w przedziale 11-20 lat (43% ankietowanych).

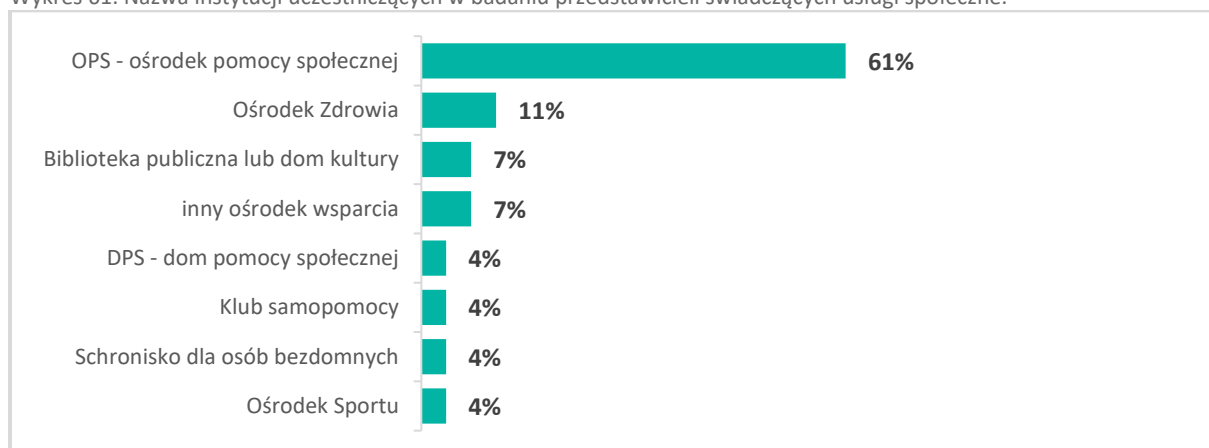
Wykres 60. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku podmiotu prowadzącego dla instytucji uczestniczących w badaniu zostały zidentyfikowane trzy podmioty, przy czym dominującym podmiotem i była gmina.

Wykres 61. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne.

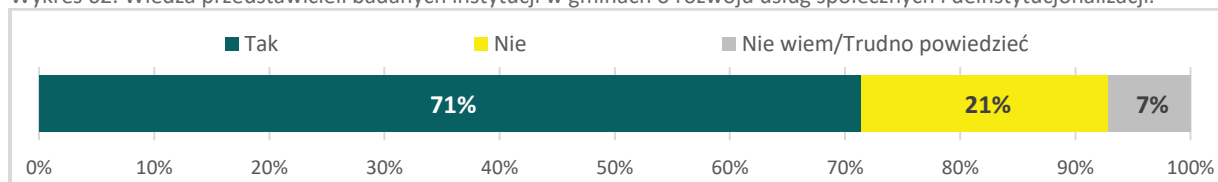
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku nazwy instytucji uczestniczących w badaniu zostało zidentyfikowanych osiem podmiotów, przy czym dominującym był ośrodek pomocy społecznej a w drugiej kolejności ośrodek zdrowia.

II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w powiecie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne w zakresie ich podejścia do rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

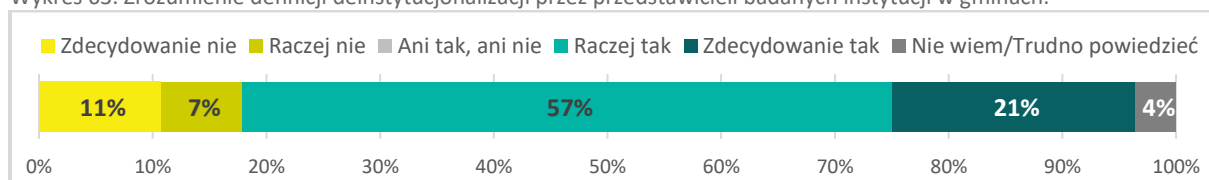
Wykres 62. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminach o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdecydowana większość przedstawicieli (71% ankietowanych) badanych instytucji w gminach powiatu ma wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanych pojęciem deinstytucjonalizacji.

Wykres 63. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminach.

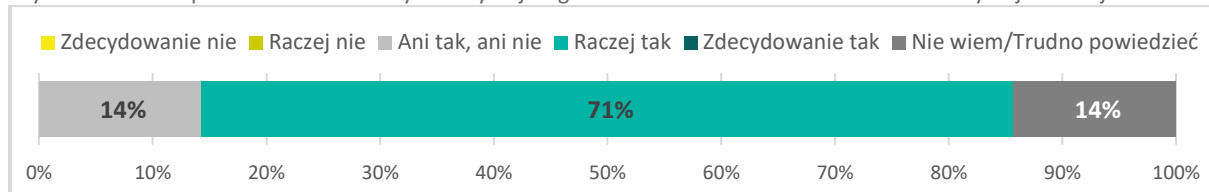

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Deinstytucjonalizacja praktyk pomocowych to proces przechodzenia od organizowania wsparcia opartego na rozwiązaniach zakładowych, w których kluczową rolę odgrywają placówki

całodobowe długookresowego pobytu, do organizowania wsparcia w sposób środowiskowy, z wykorzystaniem infrastruktury usług społecznych i innych zasobów społeczności lokalnych (M. Rymśa, 2022). Ta definicja jest zrozumiała dla zdecydowanej większości (78% ankietowanych) respondentów.

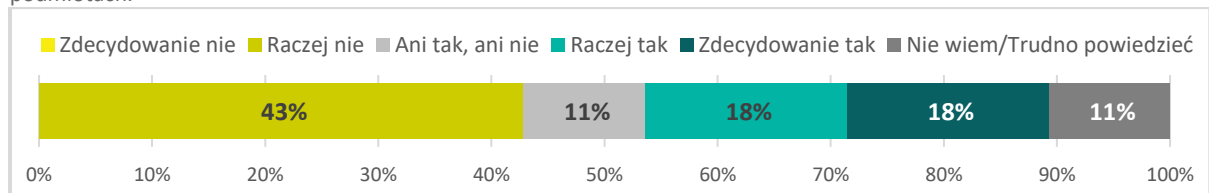
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdecydowana większość przedstawicieli badanych instytucji (71% ankietowanych) podziela zdanie, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

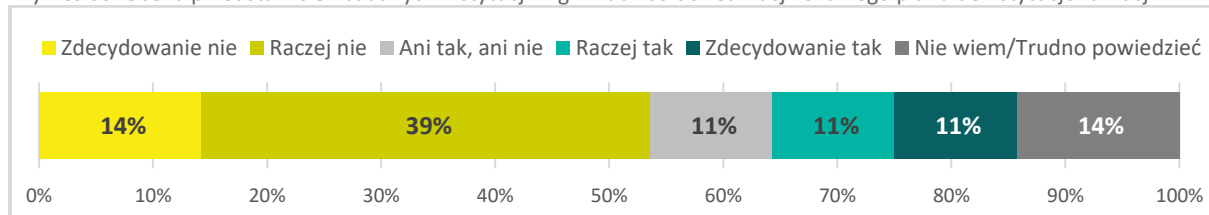
Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ponad 1/3 przedstawicieli badanych instytucji (36% ankietowanych) przyznaje, że ich podopieczni i personel wyrażali potrzebę rozwoju środowiskowych usług społecznych w tych podmiotach.

Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji.

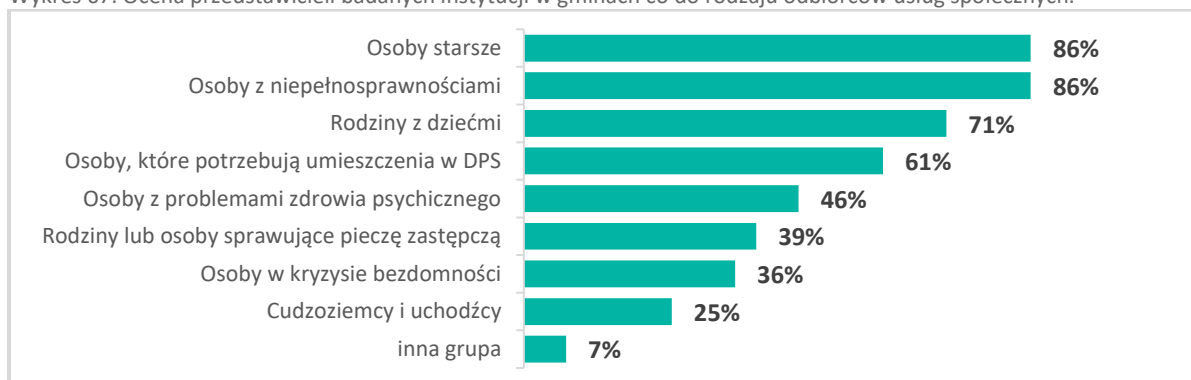
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W 22% instytucji zlokalizowanych w powiecie jest realizowany lokalny plan deinstytucjonalizacji usług społecznych.

III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne dla poszczególnych grup beneficjentów, a także problemy w rozwoju i gotowości podmiotów do rozwoju tych usług.

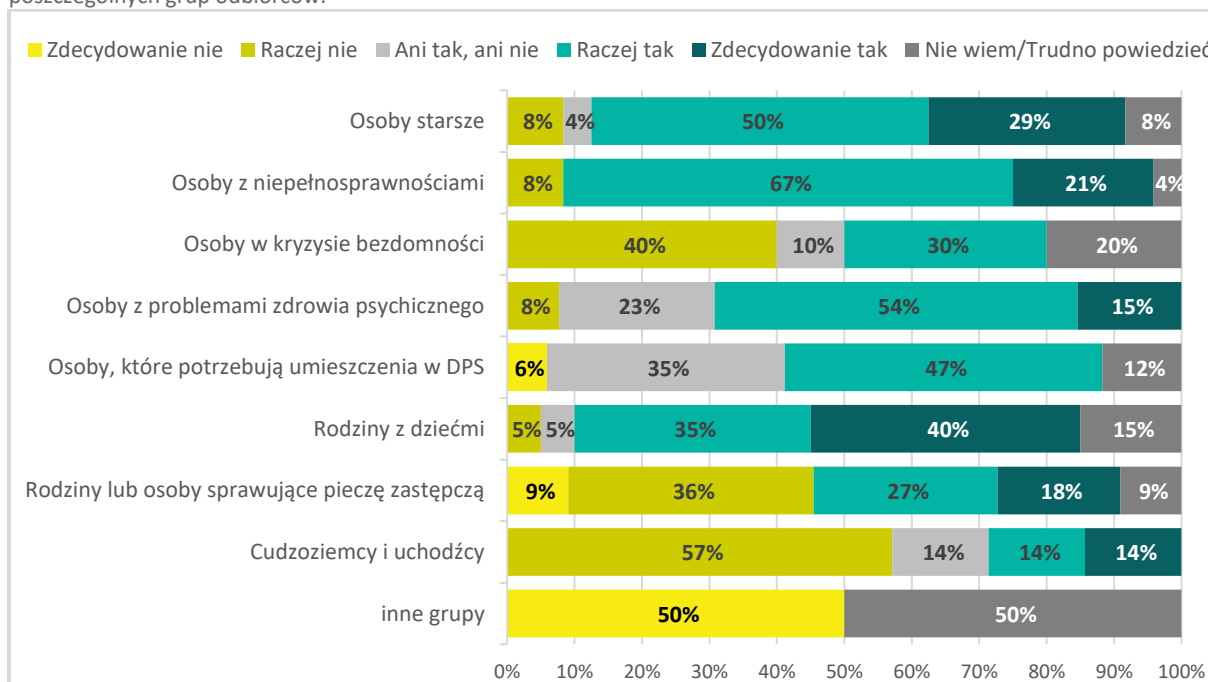
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do rodzaju odbiorców usług społecznych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Badane instytucje świadczą usługi społeczne głównie dla następujących grup: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny z dziećmi oraz osoby, które potrzebują umieszczenia w DPS.

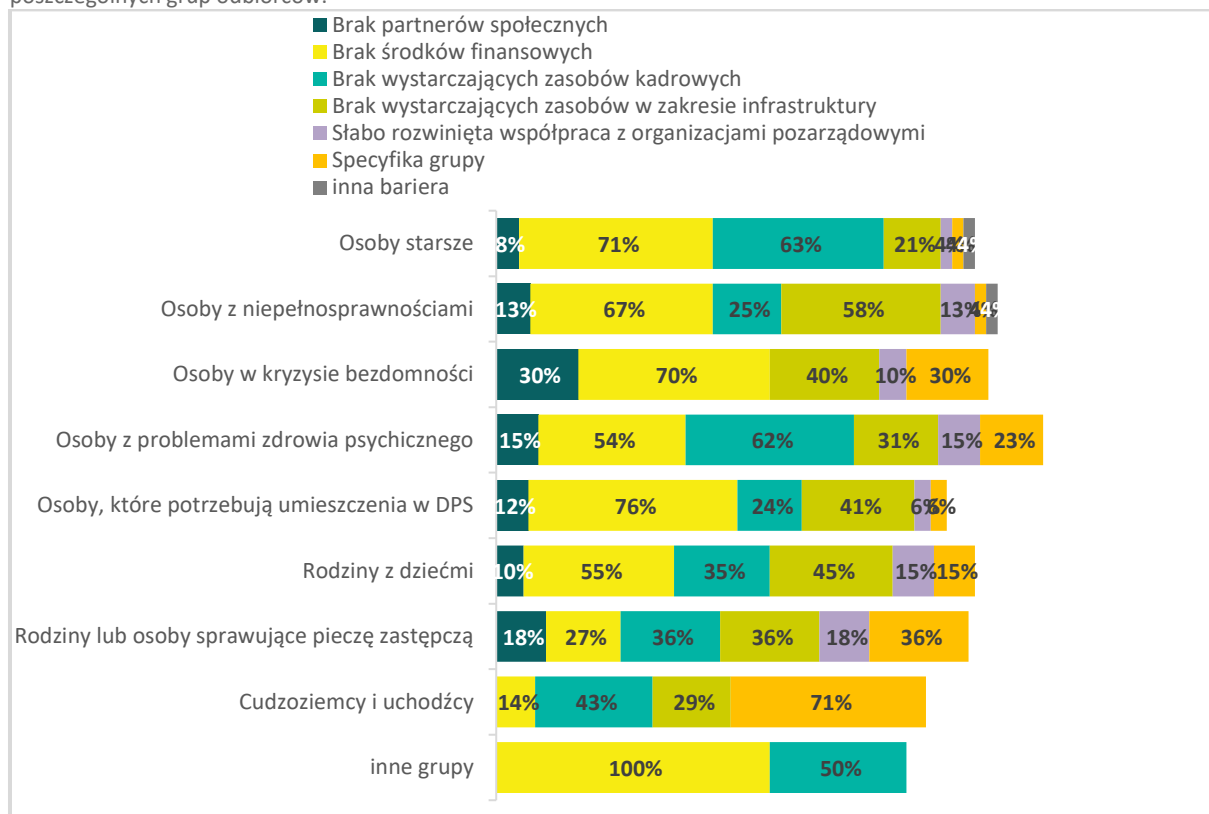
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, rodziny z dziećmi oraz osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

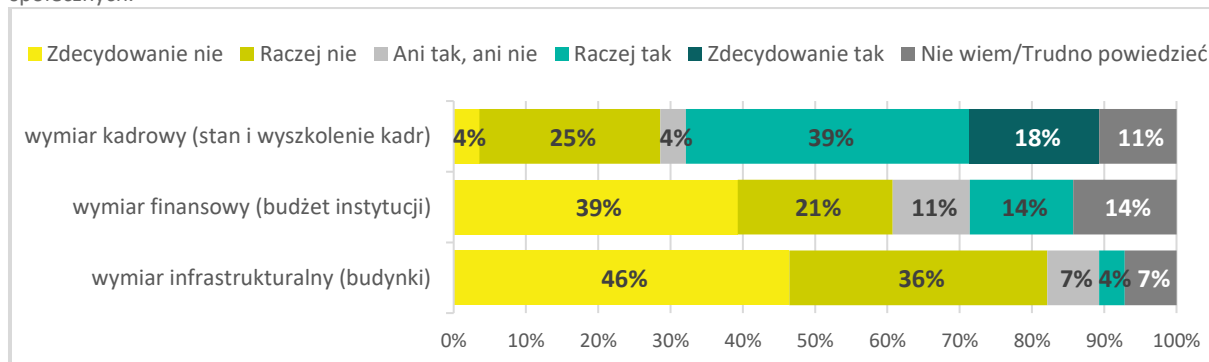
Wykres 69. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminach powiatu radomskiego to: brak środków finansowych, brak wystarczających zasobów kadrowych, brak wystarczających zasobów w zakresie infrastruktury oraz specyfika grupy (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

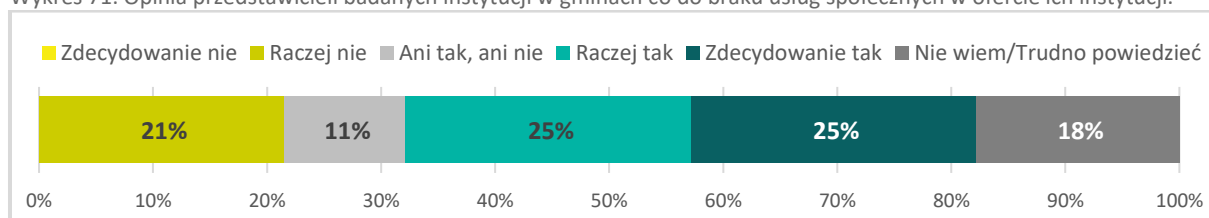
Instytucje zgłaszają umiarkowaną gotowość do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) – 57% gotowe do 29% niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – 14% gotowe do 60% niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – 4% gotowe do 82% niegotowe.

IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w powiecie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli badanych instytucji w powiecie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.

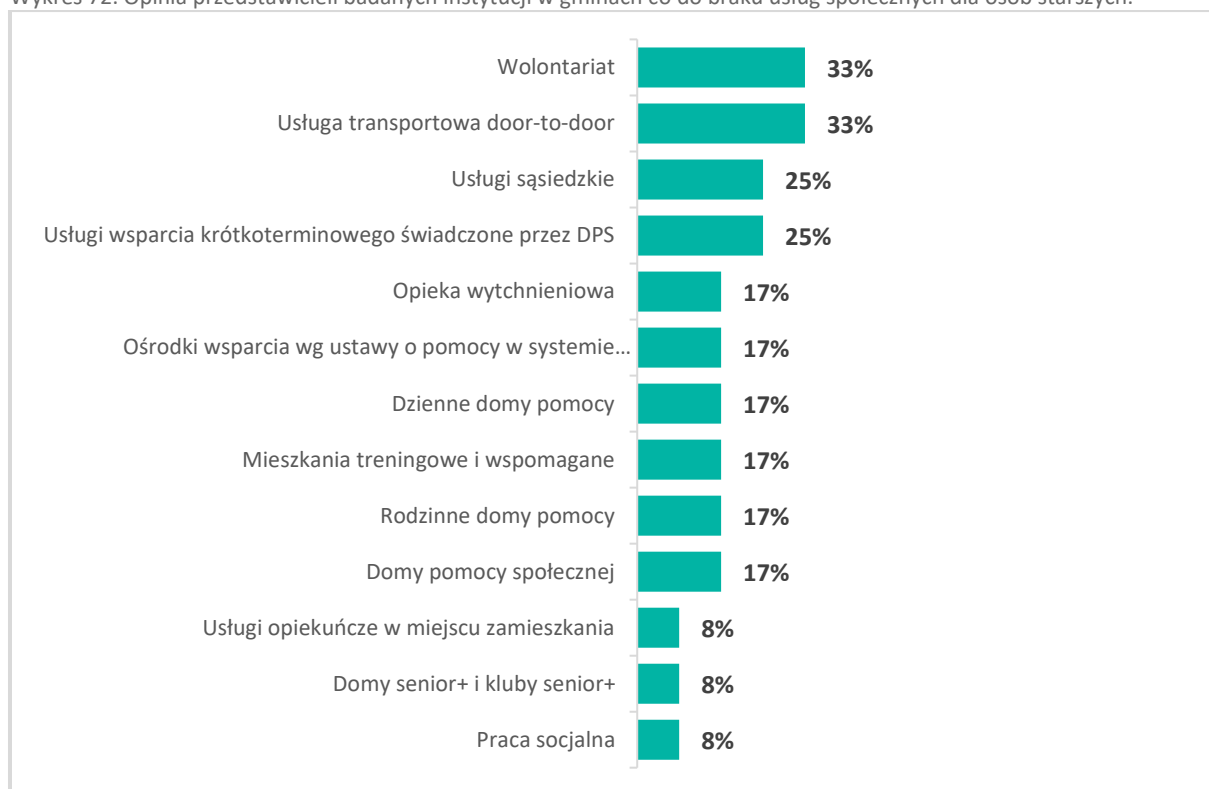
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem połowy (50%) przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje jeszcze jakichś usług, aby lepiej odpowiadać na potrzeby klientów.

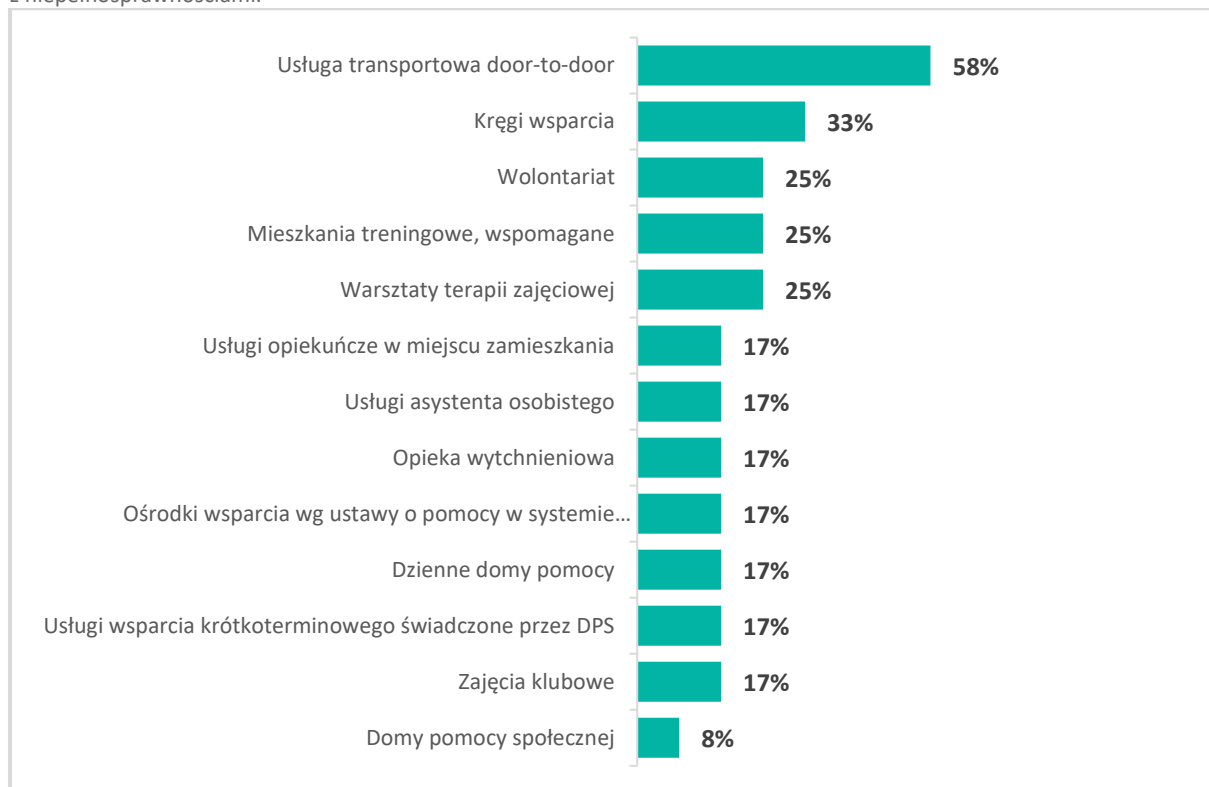
Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje przede wszystkim usług społecznych dla osób starszych w postaci: wolontariatu i usługi transportowej door to door a także usług sąsiedzkich i usług wsparcia krótkoterminowego świadczonych przez DPS.

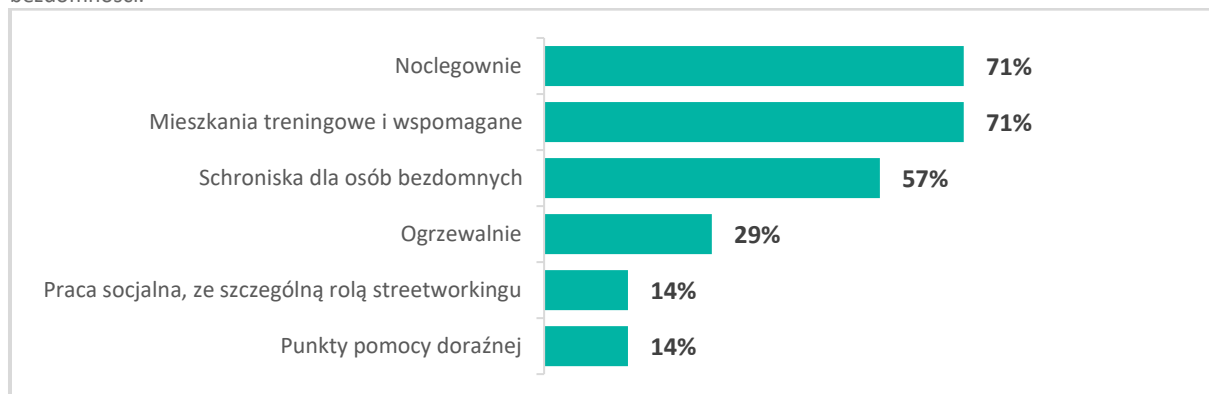
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w postaci: usługi transportowej door to door, kręgów wsparcia a także wolontariatu, mieszkań treningowych i wspomaganych oraz warsztatów terapii zajęciowej.

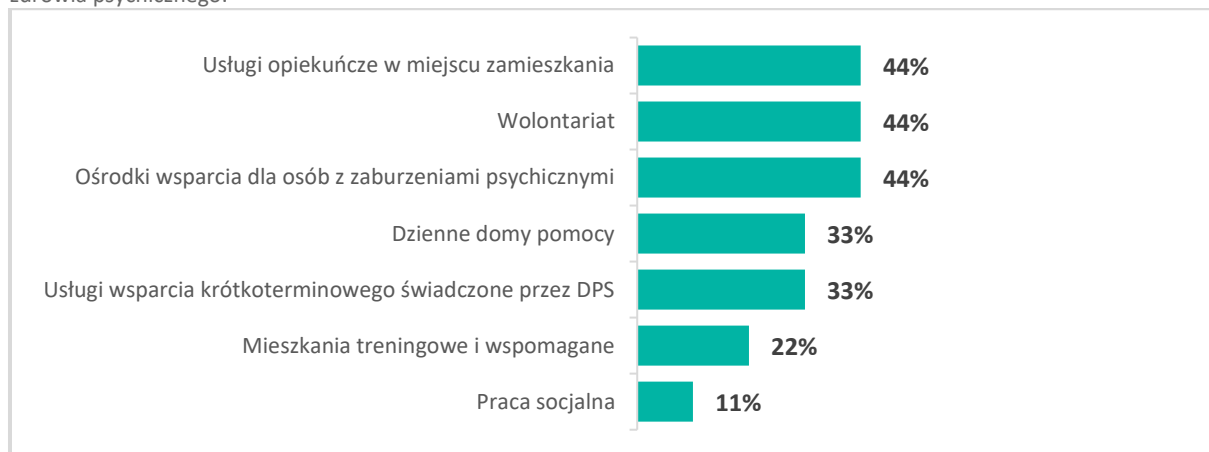
Wykres 74. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w postaci: noclegowni, mieszkań treningowych i wspomaganych oraz schronisk dla osób bezdomnych.

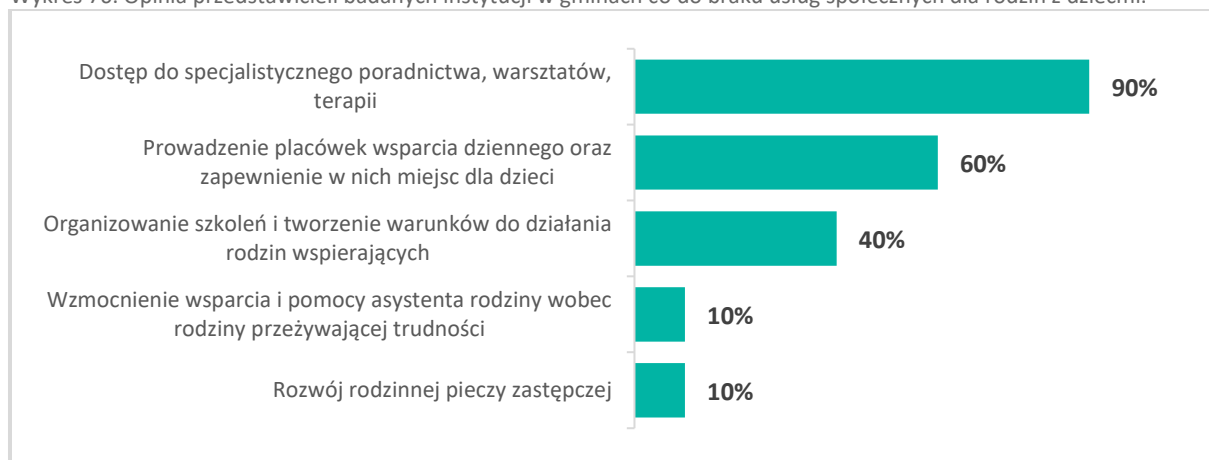
Wykres 75. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w postaci: usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, wolontariatu oraz ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

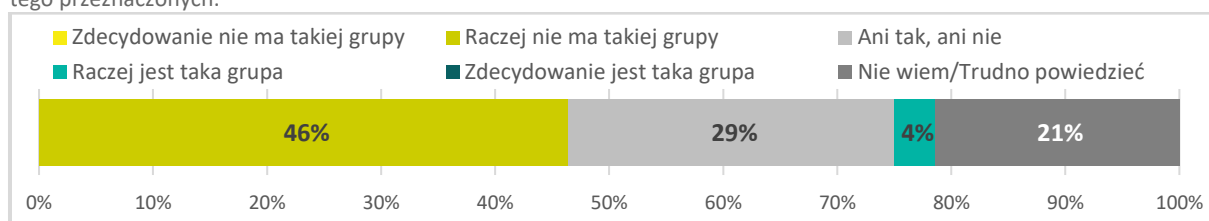
Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla rodzin z dziećmi w postaci: dostępu do specjalistycznego poradnictwa, warsztatów, terapii i innych działań wzmacniających rodzinę i podnoszących kompetencje rodzicielskie oraz prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci.

Wykres 77. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pracownicy przebadanych instytucji w niewielkim stopniu (4% badanych) wskazują, że jakaś grupa społeczna nie jest objęta wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.

Wykres 78. Wykaz grup, które zdaniem przedstawicieli badanych instytucji są nieobjęte wsparciem.

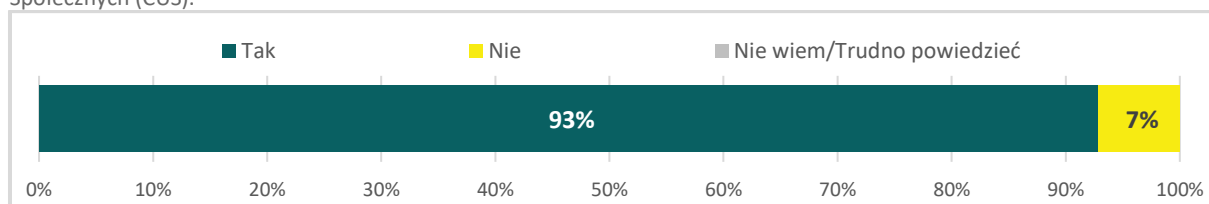
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Grupy społeczne nie objęte wsparciem instytucji gmin powiatu radomskiego to: osoby wymagające usług wsparcia krótkoterminowego.

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS) na terenie powiatu radomskiego.

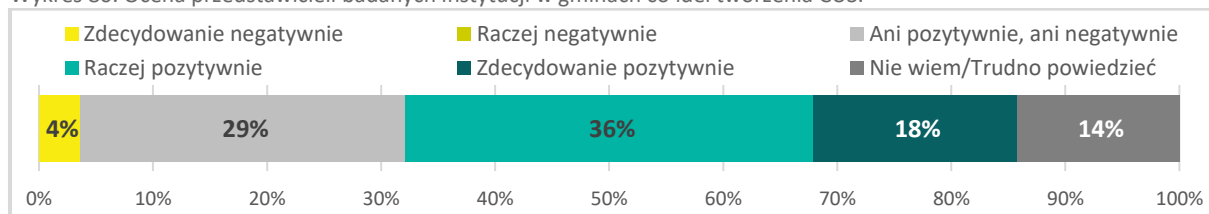
Wykres 79. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS).

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Znakomita większość przedstawicieli badanych instytucji (93% badanych) w powiecie radomskim słyszała o idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS).

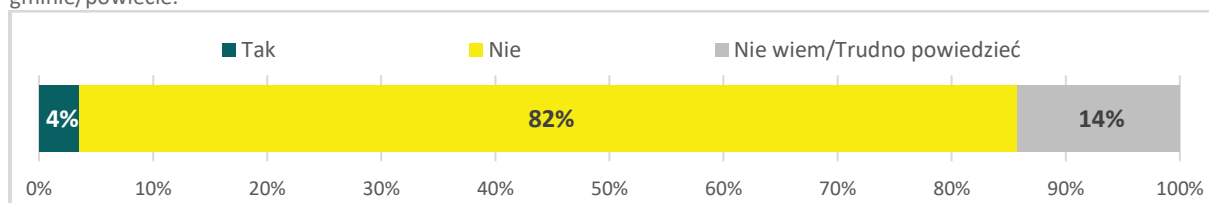
Wykres 80. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do idei tworzenia CUS.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Centrum Usług Społecznych to jednostka organizacyjna gminy utworzona dla jednej lub co najmniej dwóch gmin w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług, zgodnie z Art. 9. ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych. Przedstawiciele badanych instytucji pozytywnie (54% badanych) oceniają ideę tworzenia Centrum Usług Społecznych.

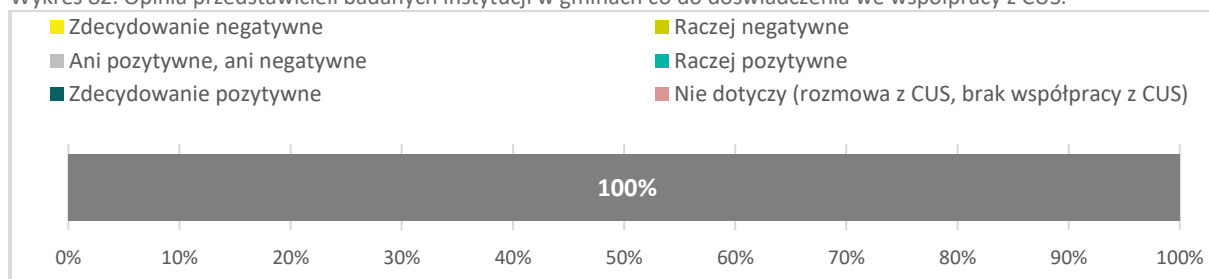
Wykres 81. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Spośród przedstawicieli badanych instytucji 82% badanych przyznało, że w ich gminie lub powiecie nie funkcjonuje CUS.

Wykres 82. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do doświadczenia we współpracy z CUS.

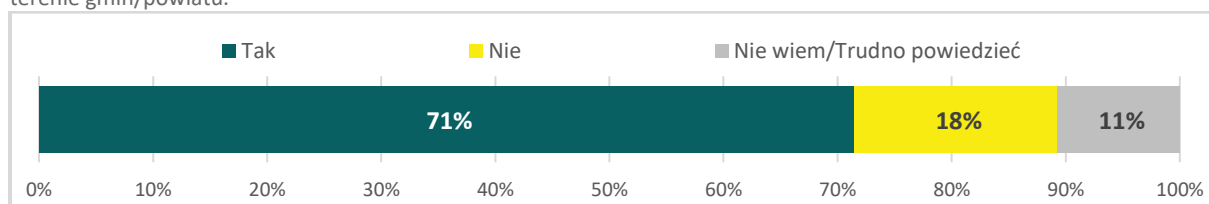
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele badanych instytucji w powiecie nie ocenili doświadczenia we współpracy z CUS ze względu na brak takich kontaktów.

VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie powiatu

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gmin powiatu radomskiego.

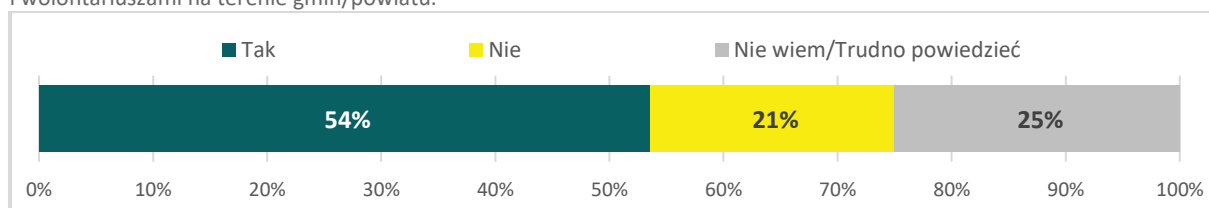
Wykres 83. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gmin/powiatu.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdecydowana większość (71% ankietowanych) przedstawiciele badanych instytucji przyznała, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe.

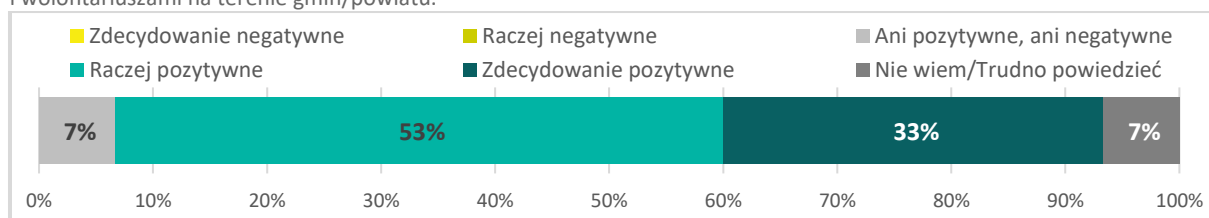
Wykres 84. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gmin/powiatu.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ponad połowa (54% ankietowanych) przedstawiciele badanych instytucji, którzy mają świadomość działania na ich terenie organizacji pozarządowych, deklaruje doświadczenie współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi.

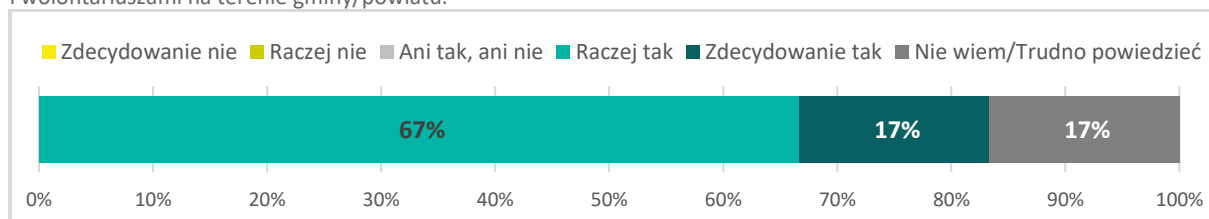
Wykres 85. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gmin/powiatu.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu są pozytywne (86% ankietowanych).

Wykres 86. Zainteresowanie przedstawicieli badanych instytucji do nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Instytucje, które nie mają doświadczenia współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi byłyby zainteresowane nawiązaniem współpracy z nimi (84% ankietowanych).

SPIS TABEL

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w powiecie radomskim w 2023 r.....	18
Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w powiecie radomskim w 2023 r.	19
Tabela 3. Kapitał społeczny w powiecie radomskim w 2023 r.	19
Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie powiatu radomskiego	20
Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie powiatu radomskiego	22
Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie powiatu radomskiego według rodzaju prowadzonej działalności	23
Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie powiatu radomskiego	23
Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej w powiecie radomskim w 2023 roku	26
Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej w powiecie radomskim w 2023 roku w podziale na wiek i płeć.....	27
Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej w powiecie radomskim w 2023 roku	27
Tabela 11. Osoby korzystające z pomocy społecznej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w powiecie radomskim 2023 roku	28
Tabela 12. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w 2023 roku w podziale na wiek i płeć	28
Tabela 13. Pomoc dla cudzoziemców w powiecie radomskim w 2023 r.	33

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów.	35
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów.	35
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów.....	35
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów.....	35
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów.	36
Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów.	36
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych.	36
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminy.....	37
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych.	37
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych.	37
Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych.....	38
Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze.	38
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych.....	39
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze.	39
Wykres 15. Brakujące w gminach usługi społeczne dla osób starszych.	40
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	40
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminy.	41
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami.....	41
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami. ...	41
Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.....	42
Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.....	42
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.	43
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.	43
Wykres 24. Brakujące w gminach usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.	44
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	44
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminy.	45
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności.....	45
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.	45
Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.....	46
Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.....	46
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.....	47
Wykres 32. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.....	47
Wykres 33. Brakujące w gminach usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.	47
Wykres 34. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	48

Wykres 35. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminy.....	48
Wykres 36. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie.....	49
Wykres 37. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.....	49
Wykres 38. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminach. ...	49
Wykres 39. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	50
Wykres 40. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.	50
Wykres 41. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	51
Wykres 42. Brakujące w gminach usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego.	51
Wykres 43. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gmin.	52
Wykres 44. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gmin.	52
Wykres 45. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi.	52
Wykres 46. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	53
Wykres 47. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	53
Wykres 48. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.	54
Wykres 49. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	54
Wykres 50. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.	55
Wykres 51. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi.....	55
Wykres 52. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe.....	56
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS.	57
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi.....	57
Wykres 55. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców.....	58
Wykres 56. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	59
Wykres 57. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	60
Wykres 58. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	60
Wykres 59. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	60
Wykres 60. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne.....	60
Wykres 61. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne.....	61
Wykres 62. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminach o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.	61
Wykres 63. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminach.	61
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce.	62

Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach.	62
Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji.	62
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do rodzaju odbiorców usług społecznych.	63
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.	63
Wykres 69. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.....	64
Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych.	64
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.....	65
Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych dla osób starszych.....	65
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.....	66
Wykres 74. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.....	66
Wykres 75. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.	67
Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do braku usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	67
Wykres 77. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.	68
Wykres 78. Wykaz grup, które zdaniem przedstawicieli badanych instytucji są nieobjęte wsparciem.	68
Wykres 79. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS).	68
Wykres 80. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do idei tworzenia CUS.....	68
Wykres 81. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie.	69
Wykres 82. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminach co do doświadczenia we współpracy z CUS.....	69
Wykres 83. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gmin/powiatu.	69
Wykres 84. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gmin/powiatu.	70
Wykres 85. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gmin/powiatu.....	70
Wykres 86. Zainteresowanie przedstawicieli badanych instytucji do nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.....	70